

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ

ΕΤΟΣ ΚΗ'.

ΑΡΙΘ. 43

ΑΔΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΚΑΤΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ 20 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1907

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ ΠΡΟΚΑΤΑΒΑΛΛΟΜΕΝΗ

Καθ' ὅλον τὸ ὄθωμαν. κράτος μετζίτια ἀργ. 5
διὰ τὸν κατώτερον κλήρον καὶ τοὺς δημοδιδασκ. 3
ἐν τῇ ἑξωτερικῇ φράγκᾳ χρυσᾷ 25

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Στρωμνίτης ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ (πρόεδρος)
† Ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ (ταμίας)
† Ὁ ἀρχιτραπεζ. τῆς ἱερᾶς Συνόδου ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ

Ἐπίτιμος διευθυντής καὶ συντάκτης ὁ Μ. χαρτοφύλαξ καὶ χρονογράφος τῆς τοῦ Χρ. Μ. Ἐκκλησίας Μ. Ι. ΓΕΔΕΩΝ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἐπίκαιρα γράμματα — Ἐν ἔγγραφον τοῦ οἴκου μ. πατριάρχου Κυρίλλου τοῦ Λουκάρεως — Νικόλαος Α' ὁ Μυστικός — Εἰδήσεις ἐκ Κωδίκων Ὁρακίων — Ἐκκλησιαστικά χρονικά — Δικαστικά ἀγγελίαι.

ΕΠΙΚΑΙΡΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Α' ἔκθεσις ὑπὲρ τοῦ Πελαγονίας

Παναγιώτατε,

Ὁ μὴν τοῦ Ραμαζανίου εἶναι μὴν τῶν ὁρίων τοῦ βουλγαρικοῦ Κομιτάτου ἐν τῇ ἁτυχεῖ Μκεδονίᾳ! Ἐποφλοῦνται οἱ Βούλγαροι τῆς ἐξασκήσεως τῶν ἱερῶν θρησκευτικῶν καθήκοντων ὑπὸ τῶν Μωαμεθανῶν καὶ τοῦ αὐτοκρατορικοῦ στρατοῦ καὶ ἄλλως, ἐν πάσῃ ἡσυχίᾳ καὶ ἡσυχάζει, περὶ λύχνων ἄρας καὶ ἐν νυκτὶ καταστρέφουσι πυρὶ καὶ σιδήρῳ πᾶν τὸ προστυχὸν ὀρθόδοξον. Καὶ ἡ κατ' ἐμοῦ ἐπίθεσις ἐν τῷ χωρίῳ Δράγος πρὸ διετίας, ἀκριβῶς κατὰ τὸν μῆνα τοῦτον τοῦ Ραμαζανίου ἐγένετο.

Ἡ 8-η τοῦ μηνὸς Ὀκτωβρίου ἐσημειώθη ὑπὸ φοβεροῦ γεγονότος ἐν τῇ δυτικῇ ἐπαρχίᾳ Πελαγονίας. «Οἱ βούλγαροι κατέστρεψαν ὁλόκληρον τὸ χωρίον Ράκοδον» ἐτηλεγράφησέ μοι ὁ θεοφίλ. ἅγιος Πέτρος ἐκ Μοναστηρίου, αὐθημερὸν δ' ἔγραψέ μοι βε-

βαιῶν τὸ τηλεγράφημα ὅτι «θύματα ὑπάρχουσι πέντε ἄνδρες καὶ τρεῖς γυναῖκες· ὅτι ἐπυρπολήθησαν πᾶσαι αἱ οἰκίαι τοῦ χωρίου πλὴν δέκα μόνων· καὶ ὅτι τῇ ἐπαύριον θὰ μετεβαινεν ἐπὶ τόπου ὅπως ἴδῃ ἰδίῳς ὁμματα τὴν μεγάλην καταστροφὴν καὶ ἐξιστορήσῃ μοι τὰ καθέκαστα».

Ἀναβάλλω λοιπὸν Παναγιώτατε, τὴν λεπτομερεῖ τῶν γεγονότων περιγραφὴν ἕως οὗ λάβω τὴν ἐξαγγελ- λομένην τοῦ ἁγίου Πέτρος ἔκθεσιν.

Ἄλλ' ἔχω καὶ ἄλλους δύο φόνους προκρίτων χωρι- κῶν τῆς Πελαγονίας νὰ ἐξαγγείλω.

Περὶ τοῦ ἐν τῇ Πελαγονικῇ πεδιάδι χωρίου Δοβρο- μερίου καὶ τῶν παθημάτων αὐτοῦ ἔγραψα οὐχ ἅπαξ τῇ Μ. Ἐκκλησίᾳ, καθὼς καὶ περὶ τοῦ ἐν αὐτῷ θανόν- τος νέου Ἰκκώβ παπᾶ Γιαγκούλα καὶ τῶν ὄρων ὑφ' οὗς θνήσκων ἠυλόγησε τοὺς πολλοὺς οἰκογενεῖς αὐτοῦ. Τὸν ἀδελφὸν τοῦ διχσήμου ἐκείνου ὁμολογητοῦ τῆς πίστεως Κωνσταντίνου Γρόσδαν ἐφόνευσαν σφάζαντες οἱ Βούλγαροι. τῇ 24 παρελθόντος Σεπτεμβρίου, ἔξωθι τοῦ Δοβρομερίου, ἐπιστρέφοντα οἰκαδὲ ἐκ τῆς ἀγορᾶς Μοναστηρίου, διεμήνυσεν δὲ αὐθημερὸν καὶ τῷ ἀνεψιῷ αὐτοῦ παπᾶ Χρήστῳ ἐφημερίῳ τοῦ χωρίου—πλειστά- κισ ἀπειληθέντι· ἀλλὰ θύματι δικσώζομένῳ—ὅτι ἡ αὐτὴ ἀναμένει καὶ αὐτὸν τύχη, μετὰ τὴν καταστροφὴν

ἀπάσης τῆς περιουσίας του, γενομένην ὑπὸ τῶν αὐτῶν Βουλγάρων ληστῶν πρό τινων μηνῶν, ὡς ἔγραψα τότε τῇ Μ. Ἐκκλησίᾳ.

Κατὰ Μάρτιον τοῦ 1905, βουλγαρικὴ συμμορία, ἐπιδραμοῦσα τὸ ὀρθόδοξον τῆς Πελαγονικῆς πεδιάδος χωρίον Σίρφι, ἐφόνευσε, τῇ καθαρᾷ Τετάρτῃ, τὸν ἐφημέριον παπᾶ Ἀγγελον, μόλις ἐξεληθόντα τῆς ἱερᾶς λειτουργίας, καὶ τινὰς συγγενεῖς αὐτοῦ, ἐπυρπόλησε δὲ τὸν οἶκον καὶ ἄπασαν τὴν οὐσίαν τῆς ὀβραμιαίας ταύτης οἰκογενείας. Αὕτη δὲ, ἀπολέσασα τοὺς στύλους αὐτῆς τὸν τε παπᾶ Ἀγγελον καὶ πρὸ ἐνὸς ἔτους τὸν θεῖον αὐτοῦ παπᾶ Τάλην, προσέφυγεν εἰς τὸ Μοναστήριον καὶ ἔζη ἐν ἰδίῳ οἴκῳ, ἐγγὺς τῆς Μητροπόλεώς μου. Τὸ πρεσβύτερον τῶν μελῶν αὐτῆς, ὁ ἐβδομηκοντούτης Γεώργιος Γούλης, ἀδελφὸς καὶ θεῖος τῶν σφαγέντων δύο, ὡς εἴρηται ἱερέων, ἀπώλετο, τῇ 6 τοῦ μηνὸς τούτου καὶ, ἀναζητηθεὶς ὑπὸ τῶν γυναικῶν τοῦ οἴκου, ἀνευρέθη μετὰ δύο ἡμέρας ἐσφαγμένος ἐν τῇ βουλγαρικῇ συνοικίᾳ τοῦ Μοναστηρίου, τῷ Γενῇ-Μαχαλᾷ λεγομένῳ.

Τοιαύτην ἀπάντησιν ἔδωκε, Πανηγιώτατε, τὸ βουλγαρικὸν Κομιτάτον ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Πελαγονίας εἰς τὴν διακοίνωσιν τῶν δύο συμφώνων Δυνάμεων Αὐστρίας καὶ Ρωσσίας.

Ἐπὶ τούτοις κτλ.

Ἐν Φανερίῳ 15 Ὀκτωβρίου 1907.

† ὁ Πελαγονεὺς ΙΩΑΚΕΙΜ

Τὰς ἐν τῷ γράμματι τούτῳ πληροφορίας περὶ τῆς φοβερᾶς καταστροφῆς τοῦ Ρακόβου συμπληροῖ ἡ ἐκθεσις τοῦ ἐν Βιτωλίας Θεοφίλ. ἐπισκόπου Πέτρας, Ἐπιτρόπου τοῦ σεβ. μητροπολίτου Πελαγονίας, τὴν ὁποίαν καὶ καταχωρίζομεν. Ὡς, ἔχουσιν, ἐπὶ λέξει, ὡς ἑξῆς:

Σεβασμιώτατε Δέσποτα,

Τῇ 9 τρέχοντος ἐτηλεγράφησα τῇ ὑμετέρᾳ σεπτῇ μοι Σεβασμιότητι ὡς ἑξῆς: «Βούλγροι κατέστρεψαν Ράκοβον ὁλόκληρον». Ἐννοῶ ὁπόσῃν μετεδωκεν Αὕτῃ τὴν θλίψιν διὰ τοῦ ἀπαιτίου τούτου ἀγγέλματος!

Νῦν δὲ, ἐπισκεφθεὶς τὸν τόπον τῆς καταστροφῆς, εἰ καὶ καταπεπονημένος ἐκ τῶν συγκινήσεων, ἐκθέτω Αὐτῇ καθυκόντως τὸ γεγονός λεπτομερέστερον. Τὴν Τρίτην πρωὶ, ὁθωμνὸς τις, κάτοικος Κλεστίνης, παρουσιασθεὶς εἰς τὴν ἱερὰν Μητρόπολιν, ἀνήγγειλεν ὅτι εἶδε μακρόθεν τὸ χωρίον Ράκοβον καίόμενον. Μέχρι μεσημβρίας πολλὰ ἠκούσθησαν ἠδόμενα ἐντὸς τῆς πόλεως, ὁπότε, μεταβάς παρὰ τῷ ἐξοχ. Νομάρχῃ, ἐπλη-

ροφορήθην, ἐπισήμως πλέον, ὅτι πολυπληθὴς στρατιὰ Βουλγάρων αἰμοδόρων καὶ ληστειοκτατῶν ἐπέπεσον κατὰ τοῦ χωρίου Ρακόβου καὶ ἐπέφερον τὴν καταστροφὴν αὐτοῦ. Τῇ ἐπαύριον, λίαν πρωὶ, ἐκίνησα ἐκ Μοναστηρίου, ὅπως φθάσω εἰς βοήθειαν καὶ παρηγορίαν τῶν παθόντων τοῦ ἐν λόγῳ χωρίου, ὅπερ, ὡς γνωστὸν καὶ Αὐτῇ, ἀπέχει ἐκ τῆς πόλεως πέντε ὥρας. Καθ' ὅλην τὴν ὁδὸν μέχρι Ὁφειρίνης, χωρίου ὡρὴν ἀπὸ Ρακόβου ἀπέχοντος, συνήντων δυστυχεῖς Ρακοβίτας μεταφέροντας ἐπὶ τῶν νώτων καὶ ἐπὶ τῶν ζώων αὐτῶν τὰ λείψανα τῶν ἐκ τῆς καταστροφῆς διασωθέντων ἐπιπλῶν καὶ σκευῶν καὶ ἀπέτεινον αὐτοῖς λόγους παρηγορητικούς. Τὸ θέαμα ἦτο ὄντως σπαραξικάρδιον, διότι ἔβλεπέ τις ἄνδρας καὶ γυναικόπαιδα εἰς ἀξιοθρήνητον κατάστασιν διασωθέντα καὶ φεύγοντα ἐκ τῆς ἐπιδρομῆς αἰμοχαρῶν τίγρεων. Περί τὴν μεσημβρίαν, ἔφθασα εἰς τὸν τόπον τῆς καταστροφῆς. Ἐπὶ τῇ θέᾳ μου, οἱ ἀναπολειφθέντες χωρικοὶ ἐν μέσῳ τῶν καπνίζόντων ἔτι ἐσειπίων περικυκλώσαντές με ἀνελύθησαν εἰς θρήνους, ζητοῦντες παρ' ἐμοῦ τοῦ ἀδυνάτου βοήθειαν καὶ παρηγορίαν. Ἀφ' οὗ ἀπέτεινα αὐτοῖς λόγους τινὰς παρηγορητικούς, ἐπελήρθην ἀμέσως τῆς ἐξετάσεως τῆς φοβερᾶς ταύτης ἐπιδρομῆς, ἥτις ἐγένετο ὡς ἑξῆς:

Πολλάκις οἱ Βούλγροι κομιῖται ἠπειλήσαν ὅτι θὰ καταστρέψουν, διὰ πυρὸς καὶ σιδήρου, τὸ ὡραῖον χωρίον Ράκοβον, ὅπερ ἠρνεῖτο νὰ προσέλθῃ εἰς τὴν βουλγαρικὴν ἐξαρτίαν καὶ νὰ ὑπακούσῃ εἰς τὰ ἀντιχριστιανικά αὐτῶν κελεύσματα· πλὴν δὲν ἠδύναντο νὰ ἐφαρμόσωσι τοὺς σκοποὺς αὐτῶν, διότι δὲν ἐτόλμων νὰ ἐπιτεθῶσι κατ' αὐτοῦ, οὕτινος οἱ κάτοικοι διακρίνοντι διὰ τὴν ἀνδρείαν αὐτῶν. Ἀλλ' ἐπειδὴ, διὰ τὴν περικιτέρω ἀρπαγὴν τῶν ἐν τῷ βραχίονι τοῦ Μπούφ πρὸς τὸ Μοναστήριον χωρίων, ἔδει νὰ ἐκλείψῃ τὸ Ράκοβον, ἀπεφάσισαν, ὡς φαίνεται, ὀριστικῶς πλέον τὴν καταστροφὴν τοῦ Ρακόβου. Πρὸς τὸν σκοπὸν δὲ τοῦτον ἐτέθησαν εἰς κίνησιν πολλοὶ βοεβοδάι, μεταξύ τῶν ὁποίων συγκαταλέγονται, ἀσφαλῶς, ὁ τοῦ Γέρμαν Πέτρος Ἀτσεφ, ὁ τοῦ Ζελόβου Τράϊκος, ὁ τῆς Μπκνίτσας Τσῶλε καὶ ὁ Λεόντερ, οἵτινες, πλὴν τῶν ὁπκῶν αὐτῶν, παρέλκον, κατὰ τὸ ἐπικρατοῦν παρ' αὐτοῖς γνωστὸν σύστημα καὶ πολλοὺς ἄλλους ἐνόπλους. Τὴν τοιαύτην κίνησιν καὶ τὸν σκοπὸν αὐτῆς ὠρισμένως ἀντελήφθησαν ἡ τε ὑποδιοίκησις Φλωρίνης καὶ ἡ ἐνταῦθα Νομαρχία, διότι ὁ ἐξοχ. Νομάρχης, δύο ἡμέρας πρὸ τῆς καταστροφῆς, διεβίβασεν ἀρμοδίως διαταγὰς πρὸς προφύλαξιν τοῦ Ρακόβου. Συμφώνως τῇ διαταγῇ ταύτῃ, τρεῖς μιλαζίμιδες, μεταξύ τῶν ὁποίων καὶ ὁ τοῦ

Μπούρ, χωρίου βουλγαρικοῦ ἐκ 400 οἰκιῶν καὶ ὥρας ἀπέχοντες ἀπὸ Ρακόβου, κινήσαντες ἀπὸ τὸ Μπούρ μετὰ 50 στρατιωτῶν τὴν Δευτέρᾳ 8 Ὀκτωβρίου ἤλθον, περὶ τὴν 4ην ὥραν τουρκιστί, εἰς Ράκοβον, ἔνθα ἀνεκοίνωσαν τοῖς προκρίτοις ὅτι Βούλγαροι κομηταδζήδες θὰ ἐπιτεθῶσιν αὐθημερὸν κατ' αὐτῶν καὶ ὅτι ἤλθον πρὸς προφύλαξιν αὐτῶν. Ἀφ' οὗ δὲ ἐγευμάτισαν, οἱ μὲν δύο τῶν μιλιτζιμιδῶν ἔλαβον τὴν πρὸς τὰ κάτω εἰς Ὁφείριναν καὶ ἐτι περαιτέρω ἄγουσαν ὁδόν, ὁ δὲ τοῦ Μπούρ τὴν πρὸς τὸ Μπούρ μετὰ τῶν στρατιωτῶν αὐτῶν, ἀφ' οὗ πρότερον διεβεβαίωσαν τοὺς χωρικοὺς ὅτι μετὰ μίαν ὥραν θὰ ἐπιστρέψωσι καὶ πάλιν.

Δὲν παρήλθον ὅμως δύο ὥραι ἀπὸ τῆς ἀναχωρήσεως τῶν ἐν λόγῳ μιλιτζιμιδῶν, καὶ στρατιὰ ὀλοκλήρως ἐκ 250—300 ἀνθρώπων, περιβεβλημένων στρατιωτικὴν στολὴν τοῦ κυνηγητικοῦ τάγματος, ἐπὶ κεφαλῇς ἐχόντων σημαιοφόρον κρατοῦντα τουρκικὴν σημαίαν καὶ ἀκολουθουμένων ὑπὸ πολλῶν ἱππῶν καὶ ἡμιόνων, φορτωμένων καὶ μὴ, ἤρχετο ἀπὸ τῆς ὁδοῦ Μπούρ εἰς Ράκοβον, ἐν μέσῃ ἡμέρᾳ, περὶ τὴν ὀγδόην ὥραν τουρκιστί. Δὲν ἦσαν οὗτοι στρατιῶται μεταβαίνοντες πρὸς προφύλαξιν τοῦ χωρίου Ρακόβου, ἀλλ' ἦσαν κακούργοι ἐπιτιθέμενοι πρὸς ἀποτέφρωσιν τῶν 140 οἰκιῶν τοῦ προγραφέντος χωρίου καὶ παντελὴ καταστροφὴν τῶν 270 οἰκογενειῶν αὐτοῦ! Εἰς ἀπόστασιν 15 λεπτῶν τῆς ὥρας ἀπὸ τοῦ χωρίου, ἤρξαντο τοῦ καταστρεπτικοῦ αὐτῶν ἔργου, διότι, ἐκληθέντες ὡς στρατιῶται, συνέλαβον ἐντὸς τῆς κοιλάδος τὸν ἐν τῇ ἀγρῷ αὐτοῦ ἐργαζόμενον Νεδάν Δημητρίου, ἐτῶν 40, ἀγροφύλακα καὶ τὸν Ἰωάννην Δημητρίου ἐτῶν 30, καὶ διὰ πολλῶν λογιῶν ἐφόνευσαν αὐτοὺς, οὐδόλως συγκινηθέντες οἱ αἰμοχαρεῖς ἐκ τῶν ἱεσσιῶν καὶ δακρύων τῆς μητρὸς τοῦ τελευταίου, ὄντος μονογενοῦς, ἀλλὰ τραυματίσαντες καὶ αὐτὴν εἰς τὴν κεφαλὴν. Εὐτυχῶς τοὺς φόνους τούτους διαπραττομένους εἶδεν ἕτερος χωρικός, ὅστις, ἐσπευσμένως ἐλθὼν, ἀνήγγειλε μετὰ κραυγῶν τὴν ἔλευσιν τῶν κακούργων καὶ ἔπεσε λιπόθυμος, οἱ δὲ χωρικοί, ἐξεληθέντες τῶν οἰκιῶν αὐτῶν, κατάρθωσαν, ἐντὸς πέντε λεπτῶν τῆς ὥρας, ν' ἀφήσωσι τὸ χωρίον καὶ νὰ κρυθῶσιν ἐντὸς τῶν χαράδρων τῆς πρὸς τὴν Ὁφείριναν ὁδοῦ καὶ οὕτω νὰ διασωθῶσιν ἐκ βεβαίου θανάτου.

Οἱ δολοφόνοι Βούλγαροι μετ' ἀλλοτρίων εἰσῆλθον ἀμέσως εἰς τὸ χωρίον, καὶ ἀπὸ τῆς ὀγδόης ὥρας τουρκ. μέχρι τῆς πρώτης τῆς νυκτὸς, διὰ βομβῶν καὶ δι' ἄλλων ἐκρηκτικῶν ὕλων, κατέκαυσαν ἐντελῶς 115 περιπου οἰκίας καὶ ἐφόνευσαν δι' ὀπλοῦ μάνλιχερ τὸν ἐκ τῆς ἀλβανικῆς συνοικίας Μοναστηρίου κτίστην Γεώργιον Γκέκαν ἐτῶν 50 φεύγοντα καὶ αὐτὸν, τελευταῖον

ὡς φαίνεται, πρὸς τὸ μέρος τῶν χωρικῶν. Πρὸς τοῦτοις ἐτραυματίσθησαν ὁ Στόϊτσος Χρήστου καὶ ὁ Ἀθανάσιος Στοϊάνου, ζῶντες δὲ ἐκάησαν ἐντὸς τῶν οἰκιῶν αὐτῶν ὁ Ἡλίας Νικολάου ἐτῶν 85 καὶ ἡ Γασίτσα Δημητρίου. Θὰ ἐφονεύοντο δὲ, πάντως, καὶ οἱ πρὸς τὴν χαράδραν τραπέντες χωρικοί, ἂν μὴ τινες αὐτῶν ὀλίγοι, μόλις 3—4 ἐλθόντες ἀπὸ τῆς ἀγορᾶς Μοναστηρίου καὶ ἐπωφελοῦμενοι τοῦ σκότους τῆς πρώτης ὥρας τουρκ. τῆς νυκτὸς, ἐπυροβόλουν κατ' αὐτῶν καὶ ἔτρεπον αὐτοὺς εἰς φυγὴν. Φαίνεται δὲ ὅτι καὶ ἐκ τῶν κακούργων τινὲς ἐφονεύθησαν καὶ ἄλλοι ἐτραυματίσθησαν, διότι, παρὰ μὲν τὸ χωρίον Ράκοβον εὐρέθησαν δύο ἐκ τούτων φονευμένοι, ἐξ ὧν ὁ μὲν εἰς τὴν ἔσωθεν μὲ χωρικά ἐνδύματα ἰδιάζοντα τοῖς κατοικοῖς τοῦ χωρίου Κκλενίκ παρὰ τὴν Φλώριναν, ὁ δὲ ἕτερος ἐκ Μπούρ, ὁ Σίμος Ἡλίας Γάγατς, παρὰ δὲ τὸ Γέρμαν συνελήφθησαν δύο τετραυματισμένοι. Ἐπὶ τοῦ Σίμου Γάγατς εὐρέθησαν ἐγγράφα σπουδακτότατα, περιέχοντα τὰς ἀποφάσεις τὰς ληφθείσας ἐν τῇ 6' συνελεύσει τοῦ Μακεδονο-Ἀδριανοπολιτικοῦ βουλγαρικοῦ Κομιτάτου τῆς 14 Αὐγούστου 1907 ἐν σχέσει πρὸς τὴν δράσιν τῶν κομηταδζήδων ἐν τῇ περιφερείᾳ Μοναστηρίου. Ὡς ἐξάγεται ἐκ τῶν ἐγγράφων τούτων τὰ κακούργηματα θὰ ἐξακολουθήσωσι, μετὰ περιστῆς δραστηριότητος, ἰδιαιτέρως δὲ πρόσοχὴ σύντονος θὰ καταβληθῇ πρὸς προσέλκυσιν εἰς τὸ Σχίσμα τῶν ἐν τῇ βορρῇ Μπούρ ἡμετέρων χωρίων, ἅτινα θὰ ἐξαρθῶνται τοῦ λοιποῦ ἐκ τοῦ βουλγαρικοῦ κέντρου τῆς Φλώρινης.

Οὕτω λοιπὸν, Σεβασμιώτατε, συνέβη ἡ καταστροφὴ τοῦ χωρίου Ρακόβου, οὕτινος οἱ δυστυχεῖς κάτοικοι, ἔρμια καὶ τῆς δυστυχίας, ἄστεγοι καὶ ἄσιτοι, οὐδαμῶθεν ἄλλοθεν ἔχουσι ν' ἀναμείνωσι περίθαλψιν καὶ ἀνακούφισιν, εἰ μὴ ἐκ τῆς Μητροπόλεως αὐτῆς. Καὶ ἐπράξα ἤδη πᾶν τὸ δυνατόν ὑπὲρ αὐτῶν ἐγκατέστησα ὅλους προσωρινῶς εἰς τι διαιρέσιμα τοῦ Νοσοκομείου τῆς Κοινότητος καὶ διώρισα Ἐπιτροπὴν, ἥτις, θεαρέστως καὶ μετὰ ζήλου, πράττει τὸ καθήκον αὐτῆς, φροντίζουσα περὶ τοῦ σιτισμοῦ καὶ περὶ τῶν λοιπῶν αὐτῶν ἀναγκῶν. Ἀλλὰ τί δύναται νὰ πράξῃ ἡ Μητρόπολις Αὐτῆς ἡ πτωχὴ ἀπέναντι τοσαύτης πληθύος ἀστέγων, λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν ὅτι καὶ ὁ χειμὼν ἐγγύς καὶ σύντομος ἀπαιτεῖται ὑπὲρ αὐτῶν φροντίς; Περὶ τούτων ἐπικαλοῦμαι τὰς σεπτὰς Αὐτῆς ὁδηγίας καὶ τὴν εὐεργετικὴν μέριμναν. . . . Ἐπιτούτοις κτλ.

Ἐν Μοναστηρίῳ τῇ 13 Ὀκτωβρίου 1907.

ταπεινὸς ἐπίτροπος

† ὁ Πέτρος ΑΙΜΙΛΙΑΝΟΣ

Β' ἔκθεσις μητροπολίτου Πελαγονίας.

Παναγιώτατε Δέσποτα,

Γνωστὸν τυγχάνει τῇ Μητρὶ Ἐκκλησίᾳ ὅτι τῇ 22 παρελθόντος Αὐγούστου, συλληφθεὶς ἀπροσδοκῆτως ἐν Μοναστηρίῳ ὁ Γραμματεὺς τῆς Μητροπόλεώς μου κ. Ἀναστάσιος Νάλτσας, πρόκριτος οἰκογενειάρχης, μετὰ τριῶν ἐτέρων Μοναστηριωτῶν τῆς λαϊκῆς τάξεως, ἐξωρίσθησαν εἰς Πογραδέτσι τοῦ Καζᾶ Σταρόβου (ἐπαρχίας Δυρραχίου) ὑπὸ τοῦ ἐξοχ. Χιλμῆ πασᾶ, ὅστις εἰς τὸν ἐπίτροπόν μου ἅγιον Πέτρον, δικμαρτυρηθέντα ἐπὶ τῇ ἄνευ δίκης ἐξορία αὐτῶν, ἐδήλωσεν ὅτι «δὲν πάραπέμπει μὲν αὐτοὺς εἰς τὰ δικαστήρια διότι στερεῖται ἀποδείξεων τῆς ἐνοχῆς τῶν ἐξορίζει δὲ αὐτοὺς, διότι ἐκ τῶν κατ' ἐγγεγραμμένων τῆς καλῶς διοργανωμένης μυστικῆς Ἀστυνομίας ἐσχημάτισε τὴν πεποιθήσιν ὅτι ἐνέχονται εἰς τοὺς γενομένους ἐν Μοναστηρίῳ φόνους καὶ θέλει νὰ προλάβῃ ὁμοίαν εἰς τὸ μέλλον ἀταξίαν».

Ἐπειδὴ δὲ προσεπεδήλωσεν ἡ Ἐξοχότης τοῦ ὅτι ἡ ἐξορία αὐτῶν θὰ διαρκέσῃ μῆνας τινὰς μόνον, συμπληροῦνται δὲ κατ' αὐτὰς δύο μῆνες ἀπὸ τῆς συλλήψεώς των· καὶ ἐπειδὴ οἱ ἐξορίστοι οὗτοι — περὶ ὧν ἡ Μητρόπολις μου πέποιθεν ὅτι εἰσι θύματα Ρωμουνικῶν συκοφαντιῶν — γράφοντες τῷ ἁγίῳ Πέτρῳ προσεκλήυθησαν ἐπὶ τῷ ὅτι ἡ Μητρόπολις οὐδὲν ἐνήργησεν εἰσέτι ὑπὲρ ἀπαλλαγῆς αὐτῶν ἀπὸ ποινῆς βαρυτάτης, περιχαγαδούτης εἰς δυσχερεστάτην θέσιν τὰς οἰκογενεῖας τῶν τριῶν, ἐργατῶν ὄντων, διὰ τὰς τα, παρὰ καλῶς ὅπως, ἐὰν ἐγκριθῇ Συνοδικῶς, ζητηθῇ, διὰ πατριαρχικοῦ τακριρίου, ἡ ἀπαλλαγὴ αὐτῶν, ἀρκουμένου τοῦ ἐξοχ. Χιλμῆ πασᾶ εἰς τὴν δέμνην αὐτῶν ἐξορίαν.

Ἐπὶ τούτοις κτλ.

Ἐν Φαναρίῳ, 15 Ὀκτωβρίου 1907.

† Ὁ Πελαγονίας ΙΩΑΚΕΙΜ

Ἐκθεσις μητροπολίτου Καστορίας

Παναγιώτατε Δέσποτα,

Ἀφ' ἧς ἡμέρας ἐγκατέλειπον τὴν τάλαιναν καὶ πολυπαθὴν ἐπαρχίαν μου, τῷ βουλγαρικῷ Κομιτάτῳ ἐπωφελήθην τῆς ἀπουσίας μου καὶ τέλεον ἀρηνιασθὲν, ἐνέτεινε] πάσας] τὰς σάτανικὰς αὐτοῦ προσπαθείας πρὸς ἐκβουλγαρισμὸν αὐτῆς, διὰ τοῦ φόνου τῶν ἐξεχόντων] προσώπων καὶ τοῦ ἐμπρησμῶ τῶν χωρίων ὅσα τυχὸν δὲν ἐννοοῦσι νὰ ὑποκύψωσιν εἰς

τὰς ἰδιοτελεῖς αὐτοῦ ἀπαιτήσεις· καὶ οὕτως ἡ ἄλλοτε εὐτυχὴς ἐπαρχία μου, ἡ περισσότερον πάσης ἄλλης δοκιμασθεῖσα καὶ ἐν τῷ αἵματι τοῦ μαρτυρίου ἀναβιβασθεῖσα, ἀφ' ἧς ἐποχῆς ἀπαιτίως ἰδρύθη τὸ δολοφονικὸν βουλγαρικὸν Κομιτάτον, κατέστη, τοὺς τελευταίους μῆνας, θέατρον τοιούτων βανδαλισμῶν, οἵτινες ἐγκολάπτουσι μελανὰ στίγματα εἰς τὰς σελίδας τῆς ἱστορίας τοῦ ἡμετέρου αἰῶνος.

Τῇ 13 Αὐγούστου, οἱ ἐκ Κλεισούρας ὁμογενεῖς Δημ. Σαλίσπης, ἡλικίας ἐτῶν 70, καὶ ὁ Βασίλειος Μπῆμπε, ἡλικίας 68 ἐτῶν, μεταβαίνοντες εἰς Φλώριναν, περιέπεσον εἰς χεῖρας τῶν Βουλγάρων Κομιτατζήδων, οἵτινες τὸν μὲν πρῶτον κατεκρεοῦργησάν, τοῦ δὲ δευτέρου ἐξώρυξαν ἀπάνθρωπος τοὺς ὀφθαλμούς.

Τῇ 16 τοῦ αὐτοῦ μηνός, ὁ ἐκ Σμαρδεσίου ὁμογενὴς Λάμπρος Κοβάτσκι, μεταβαίνων ἐκ τοῦ χωρίου αὐτοῦ εἰς τὴν ἀγορὰν Βιγλίστης, ἐπυροβολήθη ἐκ τοῦ ἀσφαλοῦς, ὑπὸ ἄλλης βουλγαρικῆς συμμορίας καὶ, βληθεὶς ὑπὸ σφαίρας, ἔπεσεν ἐκ τοῦ ἵππου· οἱ κακοῦργοι, σπεύσαντες ἐπὶ τόπου, ἐκάλυψαν διὰ λίθων τὸ πτώμα αὐτοῦ, ὅπως συγκλύψωσι τὸ κακούρημα, ἀλλὰ μετὰ παρέλευσιν ὥρων τινῶν, ἀναλαβὼν τὰς αἰσθήσεις αὐτοῦ ὁ τραυματισθεὶς καὶ ὑπερκυρῶντος κατὰ τὰς πρὸς τὴν ἐκκένωσιν, κατάρθωτε νὰ ἐξέλθῃ τοῦ τάφου καὶ μεταδᾶς, κακῶς ἔχων, εἰς τὸ χωρίον αὐτοῦ, ἔτεβίωσεν ὁ κείμενος μετὰ 3 ἡμέρας ἐν τῷ μέσῳ φρικτῶν ἀλγηδόνων.

Τῇ 1 Σεπτεμβρίου ὁ ἐκ τοῦ αὐτοῦ χωρίου Ναοῦμ Καράντζας, φονευθεὶς οἰκτρῶς, ἐν Μπογδηβίστω, ἐξηφάνισθη ὑπὸ τῶν φονέων αὐτοῦ.

Τῇ 5 τοῦ αὐτοῦ μηνός, ὁ ἡγούμενος τῆς παρὰ τὸ Τριλίβον Ἱερᾶς μονῆς τοῦ Ἀγίου Νικολάου, τῆς πυρποληθείσης ὑπὸ τῶν Βουλγάρων Κομιτατζήδων, Ἀρχιμανδρίτης Γρηγόριος, ἡλικίας 75 ἐτῶν, μεταβαίνων ὅπως προσκυνήσῃ ἐπὶ τῶν ἐρειπίων τῆς ἀποτεφρωθείσης μονῆς, ἐπυροβολήθη καθ' ὁδὸν, ἀλλ' ἐσώθη ὑπὸ τῆς θείας Προνοίας.

Τῇ 19 τοῦ αὐτοῦ μηνός πολυάριθμος βουλγαρικὴ συμμορία ἀποτελουμένη ἐκ 200 Κομιτατζήδων, ἔχουσα ἐπὶ κεφαλῇ Βουλγάρους ἑξωματικούς, ἐπέτεθη, ἐν πλήρῃ μεσημβρίᾳ, κατὰ τοῦ χωρίου Νεγοβάνης, ἀποτελουμένου ἐκ 350 ὀρθόδοξων ἐλληνικῶν οἰκιῶν, μὲ τὴν σταθερὰν ἀπόφασιν νὰ φονεύσῃ τοὺς κατοίκους αὐτοῦ καὶ νὰ ἐξαφανίσῃ, ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς ὁλόκληρον τὴν κωμόπολιν. Οἱ κακοῦργοι ἐπιτεθέντες ἀπετέφρωσαν 22 οἰκίας καὶ ἀχυρῶνας, ἐφόνευσαν 13 γυναῖκας, 3 μικρὰ παιδιὰ, τὸν

φύλακα τοῦ χωρίου καὶ δύο παρατυχόντας χωροφύλακας, τ. ἔ. τὸ ὅλον 19 ψυχὰς, θὰ εἴχωμεν δὲ νὰ θρηνησωμεν νέαν Ἀγχίλον, ἂν μὴ ἐγκαίρως οἱ χωρικοὶ, ἐπιστρέφοντες ἐκ Φλωρίνης καὶ λαβόντες τὰ ὅπλα, ἔτρεπον εἰς φυγὴν τοὺς ἀνάνδρους δολοφόνους, ἐξ ὧν ἄρκετοὶ ἐφονεύθησαν ὑπ' αὐτῶν.

Ἐπὶ ἐπτὰ ὁλόκληρὰ ἔτη παρακολουθήσας, ἐκ τοῦ πλησίον, τὰς ἐνεργείας τοῦ βουλγαρικοῦ Κομιτάτου, ἔχω μορφώσῃ τὴν ἀκράδαντον πεποίθησιν ὅτι ἀφορμὴ τῆς καταστάσεως ταύτης δὲν εἶνε τόσοι τὰ βάρβαρὰ ἔνστικτα τοῦ βουλγαρικοῦ λαοῦ, ὅσον ἡ ἰδιάζουσα εὐνοία ἣτις ἐπεδείχθη πρὸς αὐτοὺς ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τῆς σήμερον ἐκ μέρους τῶν ἰσχυρῶν τῆς γῆς καὶ ἡ ἀναλγησία ἣν ἐπεδείξαντο οὗτοι πρὸς τὰς ἐθνικὰς καταστροφὰς ἡμῶν ἐν Μακεδονίᾳ καὶ Βουλγαρίᾳ.

Σήμερον οἱ Βούλγαροι ἐπείσθησαν τέλει, ὅτι τὰ κακουργήματα καὶ οἱ βανδελισμοὶ, ἀποτελοῦσι μέσα ἐπιτρεπόμενα πρὸς καταστρατήγησιν τοῦ δικαίου καὶ καταπάτησιν συνθηκῶν κεκυρωμένων ὑπὸ τῆς ὁμοφωνίας τῶν Μεγάλων Δυνάμεων, καὶ ὅτι τὰ μέσα ταῦτα εὐδοκίμοῦσιν ἐν τῷ κόσμῳ καὶ θριαμβεύουσι. Τὰ πράγματα δὲ ἀποδεικνύουσι, περιτράνως, ὅτι δὲν ἀπατῶνται οἱ Βούλγαροι ἐν τοῖς ὑπολογισμοῖς αὐτῶν καὶ ὅτι ἐξασφαλίσαντες ἑαυτοῖς τὸ δικαίωμα τοῦ ἀτιμωρητεῖ σφετερίζεσθαι τὰ ἡμέτερα δίκαια διὰ τῶν φόνων καὶ ἐμπρησμῶν, ὀφείλουσι νὰ συνεχίσωσι τὸ ἀπαίσιον τοῦτο ἔργον μέχρι παντελοῦς ἐξοντώσεως τοῦ ἡμετέρου στοιχείου, χωρὶς νὰ λαμβάνωσιν ὑπ' ὄψιν τὰς εὐρωπαϊκὰς διακρινώσεις, ἢ πράξεις τῶν ὁποίων ἀποτελεῖ, δι' αὐτοὺς καὶ μόνους, προνόμιον ἀποκλειστικόν.

Ἀπὸ τοῦ ἔτους 1903 καὶ ἐντεύθεν, ἑκατοντάδες χωρίων ὀρθοδόξων ἐλληνικῶν, μετὰ τῶν σχολῶν καὶ Ἐκκλησιῶν αὐτῶν, ἐν Μακεδονίᾳ, περιῆλθον, διὰ τῆς σπάθης, εἰς χεῖρας βουλγαρικὰς. Ἐν Βουλγαρίᾳ καὶ Ἀνατολικῇ Ρωμίᾳ, μετὰ τὴν πυρπόλησιν τῆς Ἀγχιάλου καὶ τὰς ἄλλας καταστροφὰς, ἐκκλησίαι, μοναί, σχολαὶ νοσοκομεῖα καὶ ἄλλα θρησκευτικὰ καὶ ἐθνικὰ ἡμῶν καθιδρύματα, περιῆλθον εἰς τὴν κατὰ τὴν τῶν Βουλγάρων, εἰς τοὺς φόνους δὲ τούτους καὶ ἐμπρησμοὺς ἀπεδείχθη ὅτι ἐνείχετο αὐτὴ ἡ ἐπίσημος βουλγαρικὴ Κυβέρνησις, ὡς ἐξάγεται ἐκ τῶν τελευταίων ἀποκαλύψεων τοῦ Νάτσεβιτς καὶ οἱ Μιχαηλόβσκι. Ἐν τούτοις τὰ πράγματα μαρτυροῦσι, ὅτι ταῦτα οὐ μόνον ἀτιμωρητεῖ διεπράχθησαν, ἀλλ' ἀπέβησαν ἐπ' ἀγαθῷ τῶν Βουλγάρων, ἀφοῦ οὐδεμία ἐγένετο σοβαρὰ σκέψις καὶ ἀπόφασις ἐκ μέρους

τῶν ἀρμοδίων πρὸς ἀναστήλωσιν τοῦ λακπκτῆθέντος κύρους τῶν συνθηκῶν καὶ ἀπόδοσιν τῶν ἀρπαγέντων εἰς τοὺς δικαιοῦχους αὐτῶν. . . .

Ἐπὶ τούτοις κτλ.

Ἐν Φαναρίῳ τῇ 16ῃ Ὀκτωβρίου 1907.

† Ὁ Καστορίας ΓΕΡΜΑΝΟΣ

ΕΝ ΕΓΓΡΑΦΟΝ

ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜ. ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΚΥΡΙΑΛΟΥ ΤΟΥ ΔΟΥΚΑΡΕΩΣ

Ἐπεσκέψατο ἐπ' ἐσχάτων τὴν πόλιν ἡμῶν ὁ αἰδεσ. κ. Caraczon, ἐντεταλμένος, ἐκ μέρους τῆς ἐν Βουδαπέστη Οὐγγρικῆς Ἀκαδημίας, ὅπως ἀναζητήσῃ ἐν τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς ἡμῶν Ἀρχείοις τὸ κείμενον γράμματος τοῦ Ἡγεμόνος τῆς Τρανσυλβανίας Βετλὲν Γαβὸρ πρὸς τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην Κύριλλον τὸν Δούκαριν, οὗτινος τὴν πρὸς τὸν Ἡγεμόνα ἀπάντησιν ἀποθησανρίζει ἡ μνησθεῖσα Ἀκαδημία.

Τὸ ζητούμενον ἡγεμονικὸν γράμμα ἐγένετο ἀτυχῶς βορὰ τοῦ πανδαμάτορος χρόνου. Ἐπειδὴ ὁμως τὸ περιεχόμενον αὐτοῦ ἐξάγεται ἐκ τοῦ ἀπαντητικοῦ γράμματος τοῦ Δουκάρεως, ὅπερ σχεδὸν ἄγνωστον τοῖς ἡμετέροις τυγχάνει — καίπερ δημοσιευθὲν ὑπὸ τῆς Οὐγγρικῆς Ἀκαδημίας ἐν Török Magyarok, Történelmi Emlékek Okmánytar. Τόμ. IV 137 — 140 Pest 1869, — τούτου ἔνεκεν προβαίνωμεν, ὧδε, εἰς τὴν ἀναδημοσίευσιν, ἐν τῷ λατινικῷ πρωτοτύπῳ (ἐπισυναπτομένης καὶ ἐλληνικῆς μεταφράσεως) τοῦ σπουδαίου ἱστορικοῦ τούτου γράμματος, ἐπαφίνοντες τὴν διατύπωσιν τῶν ἐξ αὐτοῦ συμπερασμάτων τοῖς περὶ τὴν διευκρίνισιν τῶν ἔργων καὶ τῆς πολιτείας τοῦ περιωνύμου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου ἀσχολουμένοις.

Κ. Δ.

Serenissime Princeps,

Ex nuperis iteratis Serenitatis Vestrae litteris, uti et ex ore Domini Legati, dolenter, sane, intelligere cogebamur, rudam indoctamque Dittonique S. V. summe nocivam ignominiosamque Valachorum S. V. subditorum sacerdotum sortem, eamque eo jam progressam esse, ut nec legere, multo minus sacra evangelia intelligere et docere valeant; unde, uti recte S. V. monet,

summa morum religionisque Christianæ depravatio, in diis magis excrescenda, merito deploranda est. His intellectis, premit dolor animum calamumque nostrum, et nisi universalis nos, nostræque fidei homines, hic terrarum premeret in medio Christi . . . calamitas, eo sane ire properaremus, ubi necessaria adeo est Christi religionis doctrina morumque repurgatio. Hic detinemur tamen continuis subjecti ob Christi fidem, quam profitemur, suspicionibus, nec talibus abundamus apostolis, quibus tanta fidei depravatio et neglectus ad sanandum concredi posset. Solatium interim nobis est, quod S. V. qui Deus tot tantosque populos ad tuendum concredidit, miseræ huic genti sacerdotibusque ejus amplam benevolentiam et protectionem suam se concessurum promiserit, cum interim tamen conditio ea, quam S. V. huic suæ benevolentiae in mercedem quasi præfixit, quamve quam secretissime litteris suis nobis scriptis concredidit, ejusmodi sit, ut eam lucide intelligere nequamus. Sed, si etiam lucidissime expressa esset, eam tamen intelligere nos summi Patriarchalis officii nostri fides vetet; hinc facile assequi poterit S. V., nos ejusmodi operibus assistentiam nostram palam nequaquam prestare posse. Quod S. Væ propositum hanc in rem finem facilius assequi posse speret, si Gennadius, episcopus terrarum illarum, vel levissimum a nobis obtinerit afflatum, id sane intelligimus, prout et illud, quod idem Gennadius facile ad tacendum peride ac ad agendum inducendus sit, dummodo nos oculos auresque nostros obcludamus; ast secreta quoque sua habere solent sæpissime fata. Intelligimus quoque et illud, quod potentissimus Turcarum Imperator huic S. Væ intento nullos positurus sit obices, cum illi sufficiat fideles habere sibi subjectos populos, si illi alliam etiam profiterentur a Mahomete fidem. Ast, an indubius Turcarum assensus, gentem Valachorum ad id inducere queat, elusis omnibus aliis religionum sectis, solam et unicam fidem illam lubens amplectatur quam S. Va pie profitetur (hoc enim in votis S. Væ positum esse perspicuum nobis est), id dubitare cogimur, cum id, sine præjudicio alliarum sectarum in ditione S. Væ existentium iisdemque juribus gaudentium, sineque animorum turbatione ac

irritatione effectuari nequeat. Sed ad id feliciter pacateque assequendum, rumpi deberet, ante omnia, sanguinis affectumque nexus, qui inter Valachos ditionis Transylvanicæ, ac incolas terrarum Valachiæ Moldaviæque, clancularius quamquam, ast arctissimus tamen viget. In id sane Principes vicini dictarum terrarum numquam concedent, obicesque, si non armis, saltem occultis, suggestionibus certo certius ponent.

Non negamus quidem religionem illam, quam S. Va majorque popularium pars sequitur, esse omnino Christianam, non autem paganam; ea tamen a fide quam Orientalis profitetur Ecclesia, cujus hic in terris summus nos sumus Sacerdos, in essentialibus (tamen) magis plane differt, quam ipsa ea quæ Romæ traditur, quæve, ut ipsa S. Va quoque recte reflectit, plena errorum est. — Scribit, porro S. Va, calugeros papasque Valachorum terrarum dominatione S. Væ subjectarum, nullam plane habere religionem; optabilius proinde esse, ut hi saltem aliquam, si etiam iudicio Ecclesiæ nostræ erroneam, quem nullam planam habeant religionem. Ast, erroneam habere religionem, idem esse ac nullam habere religionem, quis negaverit;

Si misera gens illa, omnis rectoris doctrinæ experts, ex ignorantia aut vi, quam tamen in terris S. Væ adesse aud credimus, ad fidem S. Væ transierit, id, ob tantam loci distantiam et viriumstrarum defectum impedire quidem nequimus, nec decet nobis aliter quam verbis dimicare. Ast, palam aut in secreto, manus nostras huic desertioni porrigere, esset peccatum a parte nostra, quod omnes cruciatus terrarum obluere nequirent.

Assentimur quidem et illi S. Væ asserto, quod nonnisi illa sint feliciora regna, in quibus quam paucissimæ religionum vigent discrepantiæ, idque assequi sit regnantium Principum politica lex et ratio. Ast, sit hoc argumentum, pace mea, Imperantium politica, numquam tamen erit illud et ecclesiasticum præceptum. Non licet enim nobis ob terrena bona, etiam si illa maxima forent, fidem nostram politicis rationibus immolare; salus enim animæ præcellit salutem terrenam.

Nec dubitamus illius S. Væ asserti veritatem, quin lucida plane nobis est, quod potentis-

simus Sveciarum rex et Smus Bradenburgensis Dux, multique Germaniæ Principum huic S. Væ intento applausum denegare nequiverint. Ast, quod pluribus placet, quodve saluberrimam esse multis patet, id potest interim esse ejusmodi, quid quod detrimentum uni alicui adferat.

Quid in tanta rerum sententiarumque discrepantia sequendum, quidve omittendum sit, id prudentia S. Væ optime perpendit. Nos non reluctabimur fati; non est enim nostri terrena gestare arma. Præcibimur tamen Deo, ut miseræ genti Spiritum Sanctum, in quo omnis recondita est veritas et sapientia, clementissime affundat, S. vero Væ vitam ab omnibus adversis tueatur incolumen.

Serenitatis Vestrae

Constantinopoli die 2 Septembris 1629.

Obligatissimus

Cyrillus

Patriarcha Constantinopolitanus.

P. S. Secretorum taciturnitatem servabimur constanter.

Erdelyi Gr. Kemeny J. Apparatus epist supplementum.

(μετάφρασις)

Γαληνότης Ἡγεμών

Ἐκ τῶν προσφάτων ἐπαναληπτικῶν τῆς Ὑμετ. Γαληνότητος γραμμάτων καθὼς καὶ ἀπὸ στόματος τοῦ κυρίου Πρεσβευτοῦ, μετὰ λύπης ἐγνώμεν τὴν κατάστασιν τοῦ κλήρου τῶν ἀξέστων καὶ ἀμαθῶν καὶ τῇ ἐπικρατείᾳ τῆς Ὑμ. Γ. ὑποκειμένων ἄκρως ἐπιθλαδῶν καὶ οὐκ ἐνδοξῶν Βλάχων ἱερέων ἧτις εἰς τοσοῦτον ἤδη ἐξέικτο, ὥστε οὐδὲ ἂν νὰ ἀγινώσκωσι, πολλῶν δὲ ἔλαττον νὰ ἐννοῶσι καὶ νὰ διδάσκωσι, τὸ θεῖον Εὐαγγέλιον ἱκανοὶ εἶσι· ἐξ ἧς καταστάσεως, καθὰ ὁρθῶς ἡ Ὑμ. Γ. ὑποδεικνύει, εὐλόγως προκύπτει ἡ οὐκ ἐνδοξία ἄκρα διαφθορὰ τῶν ἡθῶν καὶ τῆς χριστιανικῆς θρησκείας, ὅσημέραι ἐπιτεινόμενῃ. Κατὰ συνέπειαν λύπη βαθεῖα συνέχει τὴν ψυχὴν καὶ τὸν κάλαμον ἡμῶν καὶ, ἂν δὲν ἐπέβη ἡμεῖς καὶ τοὺς οἰκοῦντας ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ ὁμοθρήσκους ἡμῶν ὑψίστη ἀθλιότης, θὰ ἐσπεύδωμεν νὰ μεταβῶμεν βεβαίως ἐκεῖσε, ὅπου τοσοῦτον ἀναγκαῖα ἀποβαίνει ἡ ἀνακαθάρισις τῆς χριστιανικῆς διδασκαλίας καὶ τῶν ἡθῶν. Ἀλλὰ παραμένοντες ἐνταῦθα, ὑπὸ τὸ κράτος διαρκῶν, ὡς ἐκ τῆς χριστιανικῆς πίστεως ἦν πρεσβεύομεν, ὑποποιῶν οὐδ' ἀφθονοῦμεν τοιούτων ἀποστόλων, εἰς οὓς νὰ δυνάμεθα νὰ ἐμπιστευθῶμεν τὴν θεραπείαν τηλικαύτης διαφθορᾶς καὶ παραμελήσεως τῆς πίστεως. Ἀνακουφίζει δ' ἡμεῖς ἡ ὑπόσχεσις τῆς Ὑμ. Γ., ἥτιν ὁ Κύριος τὴν προστασίαν τοσοῦτων καὶ τηλικούτων λαῶν ἐνεπιστεύθη, περὶ παροχῆς ἀπλότου τῆς εὐμενείας καὶ προστασίας Αὐτῆς τῷ ἀθλίῳ τούτῳ λαῷ καὶ τοῖς ἱερεῦσιν αὐτοῦ.

Ὅσον δ' ἀφορᾷ εἰς τὸν ὅρον, ὃν ἡ Ὑμ. Γ. οἶονεἰ εἰς ἀμοιβὴν τῆς εὐμενείας Αὐτῆς ταύτης ἔθετο καὶ ὃν τινα ἐν ὑψίστῃ ἐχεμυθείᾳ ἐν ταῖς πρὸς ἡμᾶς ἐπιστολαῖς ἀνέγραψεν, οὗτος τοιαύτης ἐστὶ φύσεως, ὥστε ἀδυνατοῦμεν ἵνα κατανοήσωμεν τοῦτον εὐκρινῶς. Ἀλλὰ, καὶ ἂν διετυποῦτο οὗτος εὐκρινέστατα, ὅμως, τὰ καθήκοντα τοῦ ὑπερτάτου πατριαρχικοῦ ἀξιώματος, θὰ μᾶς παρακώλυον ἀπὸ τῆς κατανοήσεως αὐτοῦ. Ὅθεν εὐχερῶς δύναται νὰ συμπεράνη ἡ Ὑμ. Γ. ὅτι οὐδαμῶς δυνάμεθα νὰ παράσχωμεν ἀπροκαλύπτως τὴν συνδρομὴν ἡμῶν εἰς ἔργα τοιαῦτα. Κατανοοῦμεν, βεβαίως, τὴν δὴλῶσιν τῆς Ὑμ. Γ. ὅτι ἐλπίζει ἐπὶ τὴν εὐχερἑστέραν ἐπίτευξιν τοῦ σκοποῦμένου ἂν ὁ ἐπίσκοπος τῶν μερῶν ἐκείνων Γεννάδιος τύγῃ παρ' ἡμῶν καὶ τοῦ ἐλαχίστου ἐπιδοκιμαστικοῦ νεύματος, καθὼς καὶ τὸ ὅτι ὁ αὐτὸς Γεννάδιος πάνυ ραδίως πεισθήσεται ἵτόσον πρὸς τὸ τηρεῖσθαι σιωπὴν ὅσον καὶ πρὸς τὸ ἐνεργῆσαι, ἐὰν ἡμεῖς καμύσωμεν τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ βύσωμεν τὰ ὦτα· καθόσον καὶ αὐτοὶ οἱ χρησιμοὶ ἔχουσιν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τὰ ἀπόρητα αὐτῶν. Κατανοοῦμεν ἐπὶ τούτοις καὶ τὸ ὅτι ὁ κραταιότατος Αὐτοκράτωρ τῶν Ὀθωμανῶν οὐδὲν παρεμβαλεῖ πρόσκομμα εἰς τὰ σχέδια τῆς Ὑμ. Γ. καθόσον ἐξαρκεῖται νὰ ᾧσι πιστοὶ οἱ ὑποκείμενοι αὐτῷ λαοί, οἱ πρεσβεύοντες διάφορον τῆς μωαμεθανικῆς θρησκείας. Ἄν ὅμως ἡ ἀναμφισβήτητος συνάντησις αὐτῇ ἐξαρχῇ ἵνα πείσῃ τὸν βλαχικὸν λαὸν ὅπως, παρορῶν πάσας τὰς λοιπὰς θρησκευτικὰς κοινωνίας, ἐκὼν ἀσπασθῇ μόνῃ τὴν πίστιν ἐκείνην ἣν εὐσεβῶς πρεσβεύει ἡ Ὑμ. Γ. (διότι πρόδηλον ἡμῖν ἐστὶν ὅτι τοῦτο ἀποτελεῖ τὸν πόθον τῆς Ὑμ. Γ.) περὶ τούτου κατ' ἀνάγκην ἔχομεν ἐνδοιασμούς, καθόσον τὸ πρᾶγμα, ἄνευ ζημίας τῶν λοιπῶν θρησκευτικῶν κοινωνιῶν τῶν διαβιουσῶν ἐν τῇ ἐπικρατείᾳ τῆς Ὑμ. Γ. καὶ τῶν αὐτῶν ἀπολαουσῶν δικαίων, καθὼς καὶ ἄνευ συγχύσεως καὶ ὀργανισμοῦ τῶν πνευμάτων, ἀδύνατον νὰ πραγματοποιηθῇ. Πρὸς εὐχερῆ ἄλλως καὶ ἡρεμῶν ἐπίτευξιν τούτου, θὰ ἔδει νὰ διασπασθῶσι, πρὸ παντὸς, οἱ στενωτάτοι, καίπερ ἀφανεῖς, δεσμοὶ τοῦ αἵματος καὶ τῆς συμπαιδείας τῶν ἐν Τρανσυλβανίᾳ Βλάχων πρὸς τοὺς ἐν ταῖς χώραις τῆς Βλαχίας καὶ Μολδοβίας οἰκοῦντας. Τοῦτο ὅμως οἱ γεινιάζοντες ταῖς χώραις ταύταις Ἡγεμόνες οὐδέποτε ἀνελθόνται, καὶ τὸ μάλα βέβαιον ἐστὶν ὅτι παρεμβαλοῦσι πρόσκομματα, ἂν μὴ διὰ τῶν ὀπλων, πάντως ὅμως διὰ μυστικῶν παρορμήσεων.

Δὲν ἀρνούμεθα μὲν ὅτι ἡ θρησκεία ἐκείνη τὴν ὁποίαν ἡ Ὑμ. Γ. καὶ τὸ πλεῖστον τοῦ λαοῦ αὐτῆς πρεσβεύει ἐστὶ καθόλου χριστιανικὴ καὶ οὐχὶ ἐθνικὴ· ἀλλ' ὁμολογούμενος αὕτη διαφέρει, ἐν τοῖς οὐσιώδεσι, τῆς πίστεως ἣν ὁμολογεῖ ἡ Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία, (ἧς τινος ἐν ταῖς χώραις ταύταις ἐσμὲν ὁ Πρωθιεράρχης) πολλῶν μᾶλλον ἀπὸ τῆς διδασκαλίας ὑπὸ τῆς Ρώμης καὶ ἧτις, κατὰ τὴν ὁρθὴν σκέψιν τῆς Ὑμ. Γ., βρίθκει πλανῶν.

Ἐπιστέλλει ἐνταυτῷ ἡ Ὑμ. Γ. ἡμῖν, ὅτι οἱ Βλάχοι ἱερεῖς καὶ καλόγηροι τῶν ὑποκειμένων Αὐτῇ χωρῶν εἰσὶ πάντῃ ἄθρησκοι καὶ ὅτι αἰρετώτερόν ἐστι ἵνα πρεσβεύωσι θρησκείαν, ἔστω καὶ πεπλανημένην, κατὰ τὴν κρίσιν τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας, παρὰ νὰ μὴ ἔχωσιν ὁλοσχερῶς τοιαύτην. Ἀλλὰ τίς δύναται ἀρνηθῆναι ὅτι ταῦτόν ἐστι τὸ πρεσβεύειν θρησκείαν σφαλερὰν πρὸς τὸ μὴ πρεσβεύειν ὅλως τοιαύτην;

Ἄν ἴδῃ ἄθλιος οὗτος λαός, ὁ πάσης ὁρθῆς διδασκαλίας ἄμοιρος, ἐξ ἀμαθείας ἢ ἐξαναγκασμοῦ, — ὅντινα ὅμως δὲν πιστεύομεν

ἐφαρμοζόμενον ἐν ταῖς χώραις τῆς Ὑμ. Γ — μεταστῇ εἰς τὴν πίστιν Αὐτῆς, τοῦτο, ὡς ἐκ τῆς μεγάλης τοπικῆς ἀποστάσεως καὶ τῆς ἀσθενείας τῶν ἡμετέρων μέσων, βεβαίως ἀδυνατοῦμεν νὰ παρακωλύσωμεν· οὐδ' ἐπιτέτραπται ἡμῖν ἑτέρα ἀπὸ τῆς τοῦ λόγου ἄμυνα. Ἀλλὰ τὸ νὰ παράσχωμεν, κρύφα ἢ ἀναφανδόν, τὴν ἡμετέραν συνδρομὴν πρὸς τοιαύτην λειποταξίαν, θὰ ᾔην ἀμάρτημα ὅπερ δὲν θὰ ἠδύναντο νὰ ἀπαλείψωσι πάντα τὰ ἐπὶ τῆς γῆς βασανιστήρια.

Ἀποδεχόμεθα πάντως τὴν γνώμην τῆς Ὑ. Γ. ὅτι εὐτυχέστερα εἰσὶ τὰ κράτη ἐκεῖνα ἐν οἷς, ὡς οἶόν τε, ἐλάσσονες θρησκευτικαὶ διακρίσεις υφίστανται καὶ ὅτι ἐν τῇ ἐπιδιώξει τούτου ἔγκειται ὁ λόγος καὶ ὁ πολιτικὸς νόμος τῆς ὑπάρξεως τῶν βασιλευόντων ἡγεμόνων. Ἐπιτρέψατε ὅμως νὰ θεωρήσω τὸ ἐπιχείρημα τοῦτο ὡς γνώμονα τῶν ἡγεμονεύοντων, ἀλλ' οὐδέποτε καὶ ὡς ἐκκλησιαστικὸν παράγγελμα· καθόσον, οὐδόλως ἐπιτρέπεται ἡμῖν, χάριν ὀλικῶν ἀγαθῶν, καὶ αὐτῶν ἔτι τῶν μεγίστων, νὰ θυσιάζωμεν τὴν πίστιν ἡμῶν εἰς πολιτικούς ὑπολογισμούς· διότι ἡ ψυχικὴ σωτηρία προεξέχει τῆς ἐπιγείου εὐημερίας.

Οὐδ' ἀμφισβητοῦμεν τὴν ἀλήθειαν τῆς διαθεβαιώσεως ἐκείνης τῆς Ὑμ. Γ., τῆς σαφεστάτης ἡμῖν, ὅτι ὁ κραταιότατος βασιλεὺς τῆς Σουηδίας, ὁ Γαληνότατος δούξ τοῦ Βρανδεμβούργου ὡς καὶ πλεῖστοι ἄλλοι ἡγεμόνες τῆς Γερμανίας δὲν θὰ δυνήθωσι νὰ μὴ ἐπικροτήσωσι τὴν πρόθεσιν ταύτην τῆς Ὑμ. Γ. Πλὴν ἀλλὰ, τὸ ἀρέσκον τοῖς πολλοῖς, καὶ ὡς σωτηριωδέστατον αὐτοῖς φαινόμενον, δυνατόν νὰ ᾔ τοιαύτης φύσεως, ὥστε ἐπιζητήμιον νὰ ἀποβαίνει ἑτέροις.

Τί λοιπὸν τὸ πρακτέον καὶ τί τὸ ἀποφευκτέον ἐν τοιαύτῃ πραγματικῇ καὶ γνωμῶν διαφορᾷ, κάλλιστα διαγιγνώσκει ἡ περίνοια τῆς Ὑμ. Γ. Ἡμεῖς δὲν θὰ ἀντιστῶμεν εἰς τὸ μοιραῖον, καθόσον οὐκ ἔστιν ἴδιον ἡμῶν ἡ χρῆσις ἐπιγείων ὀπλῶν· θὰ ἱκετεύσωμεν ὅμως τὸν Κύριον, ὅπως πολυευσπλάγγως καταπέμψῃ ἐπὶ μὲν τὸν ἄθλιον τοῦτον λαὸν τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, ἐν ᾧ εὐρηται πᾶσα ἀλήθεια καὶ γνώσις, τὰς δὲ ἡμέρας τῆς Ὑμ. Γ. περιφρουρῇ ἄσινεῖς ἀπὸ παντὸς ἀνταροῦ.

Τῆς Ὑμ. Γαληνότητος

Ἐν Κωνσταντινουπόλει 2 Σεπτεμβρίου 1629.

Προθυμότατος

+ ὁ Κωνσταντινουπόλεως ΚΥΡΙΛΛΟΣ

Ὑ. Γ. Τηρήσωμεν ἐσαεὶ ἐν ἐλπίσει τὰ μυστικῶς γραφέντα.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Α' Ο ΜΥΣΤΙΚΟΣ*

Τέλος ἐν τῷ κεφαλαίῳ τούτῳ συναριθμῶ τὴν φροντίδα τῆς διατηρήσεως τῶν ἱερῶν κτημάτων τῶν ταῖς ἐπισκοπαῖς ἰδιαζόντων· ταύτης τεκμήριον ἡ πρὸς Στυλιανόν τινα διάκονον ἐπιστολὴ, ὃν διατάττει νὰ πέμψῃ αὐτῷ κατάλογον τῶν ἱερῶν τῶν τῇ μητροπόλει προσόντων καὶ τῆς μὲν μητροπόλεως οὐ φέρεται τὸ ὄνομα·

* συνέχεια ἀπὸ σελ. 563—564.

ἦν δέ τις τῶν ὑπὸ τῆς κοσμικῆς ἀρχῆς ἐπηρεαζομένων· διότι τῷ Στυλιανῷ δίδει καὶ τὴν ἐντολὴν¹, κατὰ τὴν αἰτησιν αὐτοῦ, «τοῦ ἀνοῖξαι μὲν τὸ σκευοφυλακεῖον, ἐξενεγκεῖν δὲ τὸ χαρτίον, ὃ πρὸς τὸ ἀνεπηρέαστον τῶν ἱερέων τῆς Ἐκκλησίας οἱ κατὰ καιροὺς ἔδωκαν βασιλεῖς».

§

Κατὰ τὴν πρώτην ἱερατείαν τοῦ Νικολάου Μυστικοῦ καὶ ἐπὶ τῇ γεννήσει τοῦ Κωνσταντίνου Πορφυρογεννήτου (δῆλα δὴ τῷ 905) Λέων ὁ Σοφὸς ἐξέδωκε χρυσόβουλλον ὑπὲρ τῆς οὐ μακρὰν τῆς ἐν Βιθυνίᾳ Νικαίας, ἐν ταῖς ἐπορείαις, μονῆς τοῦ ἁγίου μάρτυρος Ἀθηνογένους, διότι προηγουμένως ἐπισκεψάμενος αὐτὴν ἤκουσεν ἀπὸ στόματος τοῦ ταύτης ἡγουμένου Πέτρου ὅτι γεννήσει υἱόν, ὅστις ἐπίσης θέλει ἐπισκεφθῇ τὸν Ὀλυμπον, οἰκητήριον ὁσίων ἀνδρῶν ὄντα².

Ἐπὶ τῆς ἱερατείας τοῦ Νικολάου Α' ταύτης, ὁ αὐτοκράτωρ Λέων ὠκοδόμησεν οὐ μακρὰν τοῦ βυζαντινοῦ παλατίου, ἐν τοῖς «Τόποις», τὴν μονὴν τοῦ ἁγίου Λαζάρου (τῶν εὐνούχων μοναχῶν) ἀποθησαυρίσας ἐν αὐτῇ τὸ τε λείψανον τοῦ ὁσίου Λαζάρου καὶ τὸ τῆς Μαγδαληνῆς Μαρίας³. Καὶ χρόνον μὲν ἰδρύσεως ὁ Muralt ὀρίζει τὸ 899, ἀλλ' ὁ τοῦ σοφοῦ τούτου χρονογράφου καθορισμὸς δεῖται ἐπικυρώσεως⁴.

Ἐπὶ τοῦ Νικολάου, πιθανῶς ἐν τῇ δευτέρᾳ ἱερατείᾳ, Συμεὼν ὁ Μεταφραστὴς συνέταξε τὸ μέγα καὶ θαυμαστὸν ἐκεῖνο σῶμα, τῶν βίων τῶν ἁγίων⁵. Καὶ λόγιοι μὲν ἕλληνες συνήκμαζον τῷ Νικολάῳ πολλοὶ, γινώσκται, ὡς φαίνεται, καὶ τῆς ἑλληνικῆς καὶ τῶν ἱερῶν κανόνων καὶ νό-

1. Migne τόμου ΡΙΑ' στήλη 225.

2. ἡ εἰδησις ἐν «Χρονογραφίᾳ συγγραφείσῃ ἐκ προστάγματος Κωνσταντίνου Πορφυρογεννήτου», ἐν σελ. 464 Theophanis Continuati.

3. Theophanis Continuati σελ. 364—365. Συμεὼν Μάγιστρος, σελ. 704. Γεώργιος Μοναχὸς σ. 860. Λέων Γραμματικὸς σελ. 274. Κεῖσθω δὲ λόγου πάρεργον ἡ ὑπόμνησις ὅτι δυσκόλως ἐννοεῖ τις τὰ περὶ ναοῦ ἁγίου Λαζάρου κτισθέντος ὑπὸ τοῦ Σοφοῦ Λέοντος ἐν Κύπρῳ καθ' ὃν τρόπον γράφονται παρὰ Σακελλαρίῳ. Κυπριακὰ ἐν Ἀθήναις, 1890, σελ. 84.

4. Essai de Chronographie Byzantine ἐν Πετροπόλει, 1855, σελ. 477.

5. Κωνστ. Οἰκονόμου τοῦ ἐξ Οἰκονόμων Περί τῶν Ὁ' ἐρμηνευτῶν τῆς Παλαιᾶς θείας Γραφῆς τόμου Δ' σελ. 769. Σοφοκλέους τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Περί τῆς ἁγίας Ὁλγας κλπ. σελ. 19.

μων τῶν κοσμικῶν⁶, ἤκμαζον δὲ καὶ καλλιτέχναι, Ἀνδρέας ὁ ἐπὶ ζωγραφικῇ τέχνῃ λάμπας⁷ υἱὸς Ἀρταβάσδου πρώτοπρεσβυτέρου τοῦ μεγάλου ναοῦ τῆς Ἀγίας Σοφίας, καὶ Μάρκος «ὁ σφώτατος μοναχὸς», οἰκονόμος τοῦ ναοῦ τοῦ ἁγίου Μωκίου, ὑμνογράφος, «ὃς ἦν ἀναπληρώσας τὸ τετράφδον τοῦ κυροῦ Κοσμᾶ τῆς μεγάλης ἐβδόμαδος, ἥτοι τοῦ μεγάλου σαβάτου⁸».

Καὶ ἐν τούτοις πρέπει νὰ σημειωθῇ λεπτομερέστερον ὅτι λόγιοι, κληρικοὶ πάντες, εἰσὶ γνωστοί, ἀκμάσαντες ἐπὶ τοῦ Μυστικοῦ, Νικηφόρος ὁ φιλόσοφος καὶ ρήτωρ, ὁ γράψας ἐγκώμιον εἰς τὸν μακάριον πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως Ἀντώνιον Καυλέαν⁹, Ἰωάννης Καμηνιάτης, ὁ γνωστὸς (ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τῶν βυζαντινῶν χρονογράφων) συγγραφεὺς τοῦ λόγου περὶ τῆς ἀλώσεως τῆς Θεσσαλονίκης, Ἀρέθας ὁ μητροπολίτης Καισαρείας Καππαδοκίας ὁ τῷ πατριάρχῃ Εὐθυμίῳ προσκείμενος, Θεόδωρος ὁ τοῦ Κωνσταντίνου Πορφυρογεννήτου παιδαγωγός, ἐξορισθεὶς εἰς τὸ θέμα τοῦ Ὀψικίου, τῷ 918 ἢ 919, καὶ πιθανῶς αὐτόθι τελευτήσας¹⁰, καί περ εὐκόλυνας τῷ Λακαπηνῷ Ρωμανῷ τὴν εἰς τὴν αὐτοκρατορικὴν ἀρχὴν ἀνοδὸν¹¹, Λεόντιος ὁ βυζάντιος¹², Γρηγόριος, εἰς ὃν ὁ Καμηνιάτης ἐπι-

στέλλει τὸν περὶ Θεσσαλονίκης ἱστορικὸν λόγον, ἐπαινῶν αὐτὸν ὡς πολυμαθέστατον καὶ μαρτυρῶν ὅτι¹³ καὶ «ἡ φήμη βοᾷ τὴν σὴν ἐν ἅπασι τελειότητα . . . οὗ λόγοι μὲν τὰς πράξεις ἰθύνουσι, πράξεις δὲ συμφωνοῦσαι τοῖς λόγοις τὸ ἀκριβὲς ἀλλήλοις ἀντιδιδοῦσιν», Ἰμέριος καὶ Συμεὼν οἱ πρωτασκηρίται, ὧν ὁ πρῶτος ἐγένετο καὶ λογοθέτης τοῦ δρόμου, Κωνσταντῖνος Ρόδιος ὁ γνωστὸς ἱαμβογράφος, Παντολέων ὁ μητροπολίτης Συννάδων, ὁ ἀστρονόμος, Νικήτας ἀσκηρίτης ὁ μετὰ ταῦτα γεγωνὸς καὶ πρωτονοτάριος, Κωνσταντῖνος ἀσκηρίτης ὁ τῆς Μαλελίας, Θεόκλητος ὁ νοτάριος, Δημήτριος ὁ νοτάριος τοῦ εἰλικίου ὁ καὶ κατὰ τὸ προτελευταῖον ἴσως ἔτος τῆς τοῦ Μυστικοῦ ζωῆς εἰς ἀποστασίαν ἐμπλακεὶς, Χριστοφόρος ὁ πρωτοβεστιδάριος καὶ Καλοκύριος ὁ κοιτωνίτης τοῦ Σοφοῦ Λέοντος¹⁴, καὶ Νικήτας ρήτωρ ὁ ἐκ Παφλαγονίας, ἀνεψιὸς Παύλου ἡγουμένου τῆς τοῦ ἁγίου Φωκᾶ μονῆς¹⁵ καὶ τὸν τίτλον «ἀνδρὸς ἁγίου» κεκοῦντας, ὃν ἀπένειμαν αὐτῷ τῶν χειρογράφων οἱ γραφεῖς. Τούτοις προσθετέον τοῖς μητροπολίταις καὶ μοναχοῦς, οἷς ἔγραψεν ὁ Μυστικός, ὡς καὶ Κωνσταντῖνον τὸν πρωτασκηρίτην, φίλον καὶ τοῦτον τοῦ μακαρίου πατριάρχου. Ὁ δὲ τοῦ Εὐθυμίου βιογράφος ἐπαινεῖ «τὸ πλῆθος τῶν πατέρων, ὡς ἅτε λόγου μετέχοντες» καὶ τούτων ἡμῖν ποιεῖται γνωστοὺς τοὺς μητροπολίτας Δημήτριον τὸν Ἡρακλείας καὶ Γρηγόριον τὸν Νικομηδείας καὶ Γαβριὴλ τὸν Ἀγκύρας καὶ Πέτρον τὸν Σάρδεων καὶ τὸν Ἱεραπόλεως Ἰλαρίωνα¹⁶.

Εἰς τοὺς χρόνους τῆς πρώτης ταύτης ἱερατείας ἐπιγράψω καὶ τὴν δημοσίευσιν τῆς 88ης τοῦ Λέοντος Σοφοῦ νεαρᾶς, δι' ἧς ἐθέσπισε «μὴ ἀγεράστους, μηδ' ἀνεόρτους εἶναι τὰς μνήμας» Ἀθανασίου τοῦ μεγάλου, Βασιλείου τοῦ μεγάλου, Γρηγορίου τοῦ Νύσσης, Ἰωάννου τοῦ Χρυ-

6. Χρονογραφία συγγραφείσα ἐκ προστάγματος κλπ. «καὶ γὰρ διενεοῖτο ὁ βασιλεὺς πονηρὸν νόμον ἐκθεῖναι τοῦ ἔχειν γυναῖκα ἀνδρὰ τρεῖς καὶ τέσσαρες, πολλῶν λογισμάτων ἀνδρῶν εἰς τοῦτο αὐτῷ συνεργούντων», τὰ αὐτὰ καὶ Συμεῶν καὶ Γεώργιος. Theophanis Continuati, σελ. 371, 709 καὶ 866. Λέων Γραμματικός, σ. 280. Κεδρηνός· Β', σ. 265 «πολλῶν ἐλλογίμων» ἀνδρῶν εἰς τοῦτο συνεργούντων αὐτῷ. Δυστυχῶς τὸ «ἐλλογίμων» μετέτρεψεν εἰς illustres ὁ τοῦ Κεδρηνοῦ μεταφράστης οὐ μεταφράσας ἀλλὰ διαστρέψας· ὁ τοῦ Γραμματικοῦ Λέοντος μετέφρασεν ὁρθῶς pluribus doctissimis viris κλπ. Οἱ τοῦ Θεοφάνους συνεχίσται ἔγραψαν viri eruditissimi.

7. Κεδρηνός Βόννης, τόμου Β' σελ. 279.

8. καὶ ἡ «Χρονογραφία ἐκ προστάγματος», καὶ ὁ Συμεῶν καὶ ὁ Γεώργιος τὰ αὐτὰ πλέκουσιν εἰς τὸν Μάρκον ἐγκώμια.

9. Φαβρικίου Ἑλλην. Βιβλιοθήκη· τῆς πρώτης ἐκδόσεως τόμου ΣΤ' σελ. 300. Cave Scriptorum Ecclesiast. Hist. Litteraria· τῆς ἐκδόσεως (ἣν κέκτημαι) τοῦ 1743, ἐν Ὁξωνίῳ, σελ. 13.

10. Λέων Γραμματικός· Βόννης, σελ. 296, 299 καὶ 303. Χρονογραφία συγγραφείσα ἐκ προστάγματος κλπ. σελ. 397, καθ' ἣν ὁ Θεόδωρος καὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Συμεὼν ἐκέκτηντο ἐπαύλεις εἰς τὸ Ὀψικιον.

11. Κεδρηνός· Βόννης, τόμου Β' σελ. 321.

12. Cave· τῆς παρ' ἐμοὶ ἐκδόσεως τόμου Β' σελ. 94.

13. Καμηνιάτης· Βόννης, σελ. 487, 488.

14. Γεώργιος Μοναχός· Βόννης, σελ. 858· «ὁ δὲ εἶπεν· ἀπὸ στείλων πιστοὺς ἀνθρώπους, οὓς κελεύεις, ἐν τῷ ἐμῷ κελλίῳ, καὶ ἵνα εἰσὶν ἐγκεκρυμμένοι, καὶ εἴ τι ἂν ἀκούωσι παρὰ Βασιλείου καὶ ἐμοῦ γράψωσι . . . ἀποστέλλει Χριστοφόρον ἄμα Καλοκύριον . . . κατελθόντες Χριστοφόρος καὶ Καλοκύριος διὰ γράφης ἀνέγνωσαν πάντα τῷ βασιλεῖ». Περὶ τῶν λοιπῶν λογίων βλ. τὸν τε Συμεὼν καὶ τὸν Γεώργιον καὶ τὸν Λέοντα καὶ τὴν Χρονογραφίαν κλπ.

15. Vita Euthymii, σελ. 56.

16. Vita Euthymii, σελ. 62.

σοστόμου, Ἐπιφανίου Κύπρου, Κυρίλλου Ἀλεξανδρείας καὶ Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου¹⁷.

Μ. Ι. Γ.

(ἔπεται συνέχεια)

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΕΚ ΚΩΔΗΚΩΝ ΘΡΑΚΙΚΩΝ

Ἡ ἑλληνικὴ κοινότης Ραιδεστοῦ κατὰ τὸν ΙΗ' αἰῶνα*

Ἄλλ' ἐν τῷ λόγῳ περὶ βιβλιοθήκης τῆς σχολῆς καλὸν ἔνα προστεθῇ ὅτι μεταξὺ μὲν τῶν ὑπὸ Μεθοδίου Ἡρακλείας δωρηθέντων βιβλίων ἀναφέρονται πέντε ἔτι χειρόγραφα, ἐκτὸς τῶν δεκατεσσάρων, περὶ ὧν εἶδομεν πρὸ μικροῦ, ταῦτα «Περὶ ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας βιβλία χειρόγραφα Μελετίου τρία—Εὐσεβίου τοῦ Παμφίλου Λόγοι καὶ ἐτέρων, χειρόγραφον ἓν—Χρυσόστομικὸν ἐν βεβραίνον»· ἐν δὲ τοῖς ὑπὸ Νεκταρίου τοῦ διδασκάλου δωρηθεῖσι τῇ ἑλληνικῇ σχολῇ βιβλίων τὸ ἐν ἐπιγράφεται «Βιβλίον Μελετίου τοῦ γεωγράφου γεωγραφικόν»—ὅπου τὸ ἐν ἀμφοτέραις ταῖς ἀναγραφαῖς ἀναφερόμενον ὄνομα τοῦτο ἐστὶ τὸ τοῦ ἀλήστου μνήμης ἱστοριογράφου Μελετίου Ἀθηνῶν.

Ἐπίσης εἰς τὸ δεύτερον μέρος τῆς διατριβῆς μου ταύτης προστίθηναι ὅτι ἐν κοινοτικῷ τινὶ γράμματι ἀπὸ δεκεμβρίου 1736 ἀναφέρεται ὁ θάνατος Δημητρίου Τατλίκαρα, οὗ ἕνα τῶν ἀπογόνων ἐγνωρίσαμεν ἥδη τοῖς ἀναγνώσταις τὸν Εἰρηναῖον, τὸν ἐν Ἀθήναις πρὸ ἐννεήκοντα σχεδὸν ἐτῶν διδάξαντα.

Τῶν ἐγγράφων, τῶν ἐν τῷ ραιδεστινῷ κώδικι μεταγεγραμμένων, τινὰ μὲν ἐπικυροῖ ἥδη ἀπὸ 2 ὁκτωβρίου 1743 Νικόδημος ὁ Μυριοφύτου καὶ Περιστάσεως ἐπίσκοπος, οὗ βλέπω τὴν ὑπογραφὴν μέχρι τοῦ 1751, κάτωθι δ' ἐνὸς ἀπολυθέντος τῇ 1 ὁκτωβρίου 1747 ἀναγινώσκω τὴν ὑπογραφὴν τοῦ ἀειμνήστου μητροπολίτου Λήμνου Παρθενίου. Ἐν ἐγγράφῳ δὲ πατριαρχικῷ καὶ συνοδικῷ πρὸς τὸν Ἡρακλείας Γεράσιμον περὶ τινος ἰδιωτικῆς ὑποθέσεως ἀπολελυμένῳ καὶ ὑπογραφομένῳ καὶ ὑπὸ τοῦ Γερασίμου, δη-

λοῦντι δὲ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ διὰ τῶν λέξεων «μηνὶ ὁκτωβρίῳ ἰνδικτιῶνος Ζ'» εἴτ' οὖν 1728; ὑπογράφει καὶ Βαρθολομαῖος ὁ Γάνου καὶ Χώρας μητροπολίτης, ὃν μέλλομεν ν' ἀπαντήσωμεν ἐν ἰδίᾳ συναφεῖ διατριβῇ. Τὰ ὀνόματα τοῦ τε Βαρθολομαίου Γάνου καὶ Χώρας καὶ τῶν Μυριοφύτου ἐπισκόπων Ἰακώβου καὶ Νικοδήμου ἀναφέρω, διότι ὑπομνήματα συνεχῇ ἀρχιερατικῶν ἐκλογῶν οἱ πατριαρχικοὶ κώδικες σώζουσι τὰ μέχρι τέλους τῆς ΙΖ' ἑκατονταετηρίδος, δῆθεν συνεχῇ, εἴτα δὲ τὰ ἀπὸ τοῦ 1739, σπανιότατα ὅμως ἀναφέρουσιν ἐπισκόπων τοιούτων ὀνόματα καὶ αὐτοὶ οἱ σωθέντες καὶ δῆθεν ἐν τάξει ὄντες.

Ἐν ἑγγράφῳ ἀποστῶ ἐκ τοῦ ραιδεστινοῦ κώδικος μαρτυροῦν ἐν τινὶ μέτρῳ τὴν ὑπαρξιν «ἐσναφίων» καὶ τὸν πόθον τῆς διατάξεως τῶν κοινῶν ἐκάστου ἐσναφίου συμφερόντων· ἐστὶ δὲ τὸ μόνον ἐκ τῶν παλαιῶν ἐγγράφων ἀναφερόμενον εἰς τὸ ἔτος 1802 καὶ ἔχει κατὰ λέξιν οὕτως·

**«Ἰδὼν ἀπαράλλακτον τοῦ συμφωνητικοῦ
γράμματος τοῦ ἐσναφίου
τῶν μπογιαδζήδων.**

Διὰ τοῦ παρόντος συμφωνητικοῦ γράμματος δῆλον γίνεται ὅτι ἐρχόμενοι ὅλοι οἱ ματτόροι μπογιαδζήδες τῆς Ραιδεστοῦ εἰς σύνεξιν καὶ κοινὴ γνώμη γενομένη, εὐρέθη εὐλογον μετ' ἰδίαν αὐτῆς προαίρεσιν ὅτι τοῦ καθ' ἑνὸς τὸ γεντῖκι νὰ ἦναι ἡ τιμὴ τοῦ γρόσια 500, ἥτοι πεντακόσια, ἔχει καὶ ἡ κοινότης σημεῖα γρόσια 303, ἥτοι τριακόσια τρία· εἰ μὲν ὅμως, ἐκτὸς τῶν ἑνδεκα ὑπογεγραμμένων, καὶ φθάσῃ νὰ γένῃ μάστορις εἰς τὴν τάξιν μας, νὰ δίδῃ γρόσια πεντακοσίᾳ, καὶ τότε νὰ γίνεταῖ γεντῖκι σακάμπης*, εἰ μὲν καὶ ἤθελεν ἀκολουθήσῃ θάνατος, ὃ μὴ γένοιτο, νὰ πέρνουν οἱ κληρονόμοι τετρακόσια γρόσια, καὶ ἀπὸ τὴν σημεῖα τὸ ἀνάλογόν τους, ὅταν θελήσουν νὰ παραιτηθοῦν νὰ πέρνουν καὶ τὸ διάφορον μέχρι τῆς ὥρας ἐκείνης, ἔτι· εἰ μὲν καὶ οἱ κληρονόμοι φθάσουν νὰ ἦναι ἀνήλικοι, καὶ θελήσουν τὸ πατρικὸν γεντῖκι νὰ πέρνουν ἀπὸ ἐξήντα γρόσια τὸν χρόνον ἕως ὅτου νὰ φθάσουν εἰς ἡλικίαν καὶ καθὼς ἔμβῃ εἰς τὴν αὐτὴν τέχνη, νὰ δουλεύσῃ κατὰ τὸ σάρι μας καὶ ἐν χειρὶ ὅπου θανά γένῃ μάστορις, νὰ δίδῃ τοῖς μαστόροις ἑκατὸ γρόσια, καὶ ἔτσι νὰ γίνηται καὶ αὐτὸς μάστορις, ὡς καὶ οἱ λοιποί. Ὅθεν εἰς ἐνδειξιν ἐγράψαμεν τὸ παρόν μας συμφωνητικὸν μετ' ὁμογνωμίαν τῆς κοινότητος, καὶ τὰ πρό-

17. Jus Graeco-Romanum, ἐπιμελεία Ἰωάννου Δ. Ζέπου· ἐν Ἀθήναις, 1902, σελ. 202 καὶ 68.

* συνέχεια ἀπ. σελ. 625—628.

* ἰδιοκτήτης τοῦ γεδικίου

καιροῦ γράμματα μὲς νὰ ἦναι ἄκυρα καὶ ἀνενέργητα καὶ ὅποιος ἀπὸ ἐμῶς βουλευθῇ νὰ χυλᾷ τὴν πρὸν γράμμα, ἀποκριμάτιστος νὰ παιδεύεταί. Κατεστρώθη δὲ εἰς φανέρωσιν ἀληθείας καὶ τῇ ἰδίᾳ αὐτῶν ὑπογραφῇ καὶ σφραγίδι εἰς τὸ γράμμα ὅπου ἔχουν.

αὐθ'. Φεβρουαρίου β'.

(ὕπογραφαὶ δεκατρεῖς ἀντὶ ἑνδεκά)

γ'.

Εἰς τὴν γεωγραφικὴν ἱστορίαν ἀναφέρονται πληροφορίαι τινὲς, ἃς χορηγεῖ «κανὼν» ἀσματικὸς εἰς τὴν πολιτείαν Ραιδεστοῦ, καὶ ἐγκώμια καὶ τροπάρια ποιηθέντα ὑπὸ τοῦ ραιδεστινοῦ λογίου Ἀθανασίου Φωτεινίδου. Ὅτι ραιδεστινοὶ τινες εἶχον κλίσιν πρὸς τὴν ἱερὰν ἡμῶν μουσικὴν, δημιουργήσαντες καὶ συνθέσεις ἰδίας καὶ διακριθέντες καὶ ὡς ἱεροψάλται κατέδειξαν ἐφ' ἡμῶν τε καὶ πρὸ ἡμῶν οἱ δύο Γεώργιοι Ραιδεστινοὶ, πρὸ τριακοσίων δ' ἐτῶν καὶ Μελχισεδέκ ὁ ἀρχιεπίσκοπος Ραιδεστοῦ, εὐπαίδευτος ὢν ἀνὴρ, καὶ, συγχρονήσας ἴσως αὐτῷ¹, Δημήτριος Ραιδεστινὸς, ὁ τούτου ἀρχαιότερος ραιδεστινὸς Δαβὶδ², κατὰ τὴν ΙΕ' ἑκατονταετηρίδα πιθανῶς δὲ καὶ πρὶν αὐτῆς ἀκμάσας, καὶ τινες ἕτεροι. Γνώστης τῆς ἱερᾶς ἡμῶν μουσικῆς φαίνεται καὶ Ἀθανάσιος Φωτεινίδης ὁ ραιδεστινὸς ὁ συνθεὶς τὸν ἐπαινετικὸν εἰς τὴν Ραιδεστον κανόνα. Ἐγκωμιάζονται ἐν αὐτῷ ἡ τῆς πόλεως εὐρυχωρία, τὸ σιτοπαραγωγὸν καὶ εὐφορον τῆς γῆς, παραγούσης καὶ οἶνον καὶ ἄλλα πολλά. Ἐπαινεῖται ὁ λεπτὸς, ἡδύπνοος, εὐκράης καὶ πανεύδροσος ἀήρ· τὰ ἐργαστήρια τῆς πόλεως «καὶ τὰ κοινοπρατήρια τὰ κροτούμενα ἐπὶ ρηταῖς ἡμέραις, ἡ πλουσιότης τῶν αὐτῶν καὶ ἡ λαμπρότης ἐκάστης ὧν ἔσχηκε πραγματείας ἐν ἑκάστον». Ἐπαινοῦνται αἱ ὠραῖαι γέφυραι. βεβαίως αἱ ἐξω τῆς πόλεως· τὰ φορεῖα· οἱ ἵπποι· τὰ μεγάλα πλοῖα, ἐξ οὗ τεκμαίρεται τις ὅτι τότε οἱ ραιδεστινοὶ εἶχον ἐμπορικὸν ναυτικόν· τὰ κρεωπωλεῖα· ἡ τῶν ἰχθύων ἀφθονία· τὰ ὑπερήδιστα τῶν πηγῶν αὐτῆς ὕδατα, ἅπερ ἴσως καθ' ἑκάστην ἑκατονταετηρίδα μεταβάλλουσι σύστασιν καὶ γεῦσιν· καὶ ἡ ὑγιεία καὶ εὐεξία τῶν κατοίκων, καθὼς καὶ ἡ

ὠραιότης αὐτῶν. Περιέργον ὅτι κεφάλαιά τινα ἢ θέματα τῶν ἐπαίνων δύναται ν' ἀμφοισθητῇ τις σήμερον, ὡς καὶ τὸ κεφάλαιον τῆς ὠραιότητος. Ὁ τοῦ Φωτεινίδου κανὼν ἐγκωμιάζει καὶ τὴν εὐσέβειαν τῶν κατοίκων, ἥς ἔνεκεν ἐξέπληττεν αὐτὸν ὁ στολισμὸς τῶν ἱερῶν ναῶν, καὶ τὴν καλαισθησίαν αὐτῶν διαφαινομένην ἐν τῇ διακοσμῇ τῶν οἰκιῶν δι' ἐπίπλων καὶ καθρεπτῶν καὶ ὑελίων.

Ἐν τοῖς πλείστοις, ἵνα μὴ εἰπωμεν ἐν πᾶσιν, ὁ κανὼν τοῦ Ἀθανασίου τούτου βαίνει παράλληλος τῷ «πατρίδος ἐγκωμίῳ» τοῦ Ἀθανασίου Μιχαὴλ ραιδεστινοῦ, τοῦ κατόπιν Ἀθηνῶν μητροπολίτου. Τὸ ἐγκώμιον καταλαμβάνει σελίδας ὅλας ὀκτὼ τοῦ Ι' τόμου τοῦ περιοδικοῦ τοῦ Ἑλλην. Φιλολογ. Συλλόγου καὶ πολλαχοῦ βαίνει κατὰ μίμησιν τοῦ γνωστοῦ τοῦ Περικλέους ἐπιταφίου, γεραίρον ἐν τέλει τοὺς ραιδεστινοὺς ὅτι πόλιν τοιαύτην κατάρθωσαν νὰ καταστήσωσιν ἔδραν μητροπολίτου καὶ μητροπόλιν τῆς ἐπαρχίας, τὴν καθέδραν μετενεγκόντες ἐκ τῆς Ἡρακλείας τῆς παλαιῆς εἰς Ραιδεστόν.

Ἐκ τοῦ ὅλου κανόνος παρατίθημι δώδεκα στίχους δῆθεν ἱαμβικοὺς, ἐν οἷς ζητεῖ νὰ πείσῃ ὁ ἀσματογράφος ὅτι ὑπερέκειτο κατὰ τὰ τέλη τοῦ ΙΗ' αἰῶνος ἡ Ραιδεστός, ὑπὸ τὴν ἐποψὴν τοῦ τε πλήθους τῶν κατοίκων καὶ τοῦ ἐν αὐτῇ πλούτου, πολλῶν ἐν τῷ κράτει πόλεων· ἀλλ' οἱ στίχοι δεικνύουσιν ἅμα καὶ τὸ ἀτεχνον τοῦ Φωτεινίδου.

Ἐπίγραμμα δι' ἱάμβων

Λίαν ἐπαίνων ἄν τις ἐνδίκων τύχοι
σὲ τὴν Ροῖστον ὡς ῥόδον τερπνὴν πόλιν,
ἀγκυλιτὴν τε καὶ πανολβίην αἰνῶν
ὅπως ἔχει ἰσχύος ἐκ σῆς ἀγάπης·
ὅτι ἐπ' ἡμῖν σὺ ὑπὲρ πάσας ἡρῆς
πόλεις τὰς ἀστραπτούσας τῇ οἰκουμένῃ,
κάλλει τε καὶ πλούτῳ αἰεὶ αὐξομένη
καὶ πληθύνει βροτῶν ἐγκαταφισμένη,
ἔτι τε καλῶς εὐνοουμένη αἰεὶ
καὶ μηδενὸς τῶν ἀγαθῶν στερουμένη.
Ἀνθ' ὧν Θράκης μὲν γὰρ ἐπὶ σοὶ νῦν χαίρει,
μᾶλα δ' ἐν ἅπασιν Εὐρώπᾳ ἅπασά σε γεραίρει.

§

Τὴν ἐμπορικὴν καὶ βιομηχανικὴν τῆς Ραιδεστοῦ σημασίαν μαρτυρεῖ παλαιὸς χρονογράφος, ὡς ἄριστα ἐξεικονίσας τὴν ἐν τούτῳ ζῶν τῆς πόλεως, οὔσαν καὶ ἐν τῇ Ι' ἑκατονταετηρίδι.

1. Μαυρογορδάτειος Βιβλιοθήκη, καταρτισθεῖσα κτλ. ὑπὸ Ἀθαν. Π. Κεραμέως· σελ. 117, ἀριθμ. 245.

2. Σακκελίωνος Κατάλογος χειρογράφων ἐθνικῆς βιβλιοθήκης. ἀριθμ. 886.

ὁμοίαν τῇ σημερινῇ. Μιχαὴλ Ἀτταλειάτης³, τὸν λόγον ἀναφέρων εἰς τὰ ἔτη 1073—1074, γράφει «ἐν τῷ κάστρῳ τῇ Ραιδεστῷ κατάγουσιν ἅμα ξαι τὸν σῆτον πολλαί, καὶ διαπιπρίσκουσι, διασκεδαννύμεναι εἰς τε τὰ τῶν μοναστηρίων ξενοδοχεῖα καὶ κατατόπια καὶ αὐτῆς τῆς μεγάλης ἐκκλησίας καὶ πολλῶν ἐγγωρίων, καὶ ἀνετον ποιοῦνται τὴν πρᾶσιν πρὸς τὸν βουλόμενον καὶ ἀκώλυτον». Πόλις, εἰς ἣν τοσαύτη συνέρρεε πληθὺς ἀνθρώπων ἐπὶ ἐμπορίῳ καὶ τοσοῦτος ἐκομίζετο σῆτος εἶχε καὶ πλούτον, ἀφοῦ μάλιστα ἐπὶ τῆς ἀποστασίας τοῦ Βρυεννίου ἀναφέρονται καὶ Ἕλληνες τὰ πρῶτα φέροντες καὶ ἰσχυροί, βεβαίως ἀπὸ τοῦ ἐμπορίου πλουτήσαντες. Ἀλλὰ τούτων μὲν ἡ ἀφήγησις οὐκ ἐμὸν ἔργον τό γε νῦν, διότι τὴν πρὸς συγγραφὴν τῆς ἐπὶ βυζαντινῶν ἱστορίας τῆς πόλεως ὕλην φιλόπονος συλλέγει φίλος, ὁ τῆς θρακικῆς ἱστορίας καὶ τοπογραφίας εἰδήμων κ. Γ. Λαμπουσιάδης, δυνάμενος ἐμοῦ πλείονα ἢ γράψῃ καὶ τελειότερα.

δ'

Ἰδίαν ἐπισκοπικὴν περιφέρειαν ἡ Ραιδεστὸς ἀποτελοῦσα ἠδύνατο ἢ συντηρῇ ἐπίσκοπον ἴδιον, ἴσως αὐτὴ μόνη, εἴτ' οὖν ὁ Ἕλληνικὸς πληθυσμὸς συνετήρει τὸν ἐπίσκοπον, διότι τὸ Πάνιον εἶχεν ἐπίσκοπον ἴδιον τοῦλάχιστον ἐπὶ βυζαντινῶν ἢ μέχρι τῆς ἀλώσεως, τὸ Δάνειον ἢ Δαόνειον (Δοάντζα νῦν;) ἴδιον, ἡ δὲ οὐ πόρρω κειμένη Ἡράκλεια εἶχε τὸν μέγαν καὶ πολὺν μητροπολίτην αὐτῆς, ὅστις ἄχρι τοῦ 1700 σχεδὸν ἠδύνατο ἢ συντηρῇ ἑαυτὸν τε καὶ τὴν ἐκ κληρικῶν ὑπηρεσίαν αὐτοῦ μετ' ἀνέσεως καίπερ στερούμενος τῆς Ραιδεστοῦ καὶ τοῦ Πανίου καὶ βεβαίως τῶν ἐκεῖθεν μέχρι τῆς ἐπαρχίας Γάνου καὶ Χώρας χωριδίων. Ἀλλ' ἐκ τῆς ἱστορίας τῆς ἐν Ραιδεστῷ Ἐκκλησίας ὀλίγα γινώσκωμεν, καὶ ἐτι ὀλιγώτερα περὶ τῶν ἐπισκόπων Ραιδεστοῦ, διότι τὴν αἴγλην πάντων τῶν ἀρχιερέων τῶν παραλίων θρακικῶν ἐπαρχιῶν ἐν ἑαυτῷ συνεκεφαλαίου ὁ μητροπολίτης τῆς Ἡρακλείας, πολὺ συνεχῶς ἐν Κωνσταντινουπόλει διατρίβων.

διὰ τοῦτο τῶν μὲν μητροπολιτῶν Ἡρακλείας ἔχομεν πλήρη σχεδὸν τὴν σειρὰν, ἐνῷ τῆς Ραιδεστοῦ γινώσκωμεν ὀλιγίστους, ὧν ἐνταῦθα κατατάττω τὰ ὀνόματα, ἀνευ οὐδεμιᾶς ἐλπίδος

συμπληρώσεως τῆς παρούσης ἀναγραφῆς· εἰσὶ δὲ, καθ' ἃ παρὰ Lequien⁴ φέρονται

Ἰωάννης ἐπίσκοπος, ὁ γνωστὸς ἐπὶ τῆς Ζ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου· ὅτε γινώσκωμεν συγχρονούντας ἐπισκόπους τῇ μητροπόλει τῆς Ἡρακλείας ὑποκειμένους⁵ Μελχισεδέκ Καλλιουπόλεως, Θεοφύλακτον Χαριουπόλεως, Λεωνίδαν Μαδύτου ἤτοι Κόλης, Σισίνιον Τζουρουλοῦ, Θωμᾶν Δαονίου καὶ Γρηγόριον Θεοδωρουπόλεως.

Νικόλαος παρὼν ἐν τῇ ὑπὲρ τοῦ πατριάρχου Φωτίου συναθροισθείσῃ Συνόδῳ.

ἀρχιερεὺς τις ἀναφέρεται Ραιδεστοῦ φίλα φρονῶν τῷ αὐτοκράτορι Μιχαήλ, (1074) ἀλλ' ἀπεσιώπησεν ὁ χρονογράφος⁶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ.

Ἰωάννης ἕτερος, ἀκμάζων ἐν ἀρχαῖς τῆς ΙΓ' ἐκατονταετηρίδος.

(ἔπεται συνέχεια)

Μ. Ι. Γ.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Μέριμνα τῶν Ἐκκλησιῶν.—ὑπὸ τῆς ἱερᾶς Συνόδου καὶ τοῦ Δ. Ἐθν. Μ. Συμβουλίου ἐνεκρίθη ν' ἀποσταλῶσιν ἐκ τοῦ ἐθνικοῦ ταμείου ἑκατὸν μὲν λίραι τουρκικαὶ βοήθημα εἰς τοὺς παθόντας ἐν Ρακόβῳ ἕνεκα τῆς πρὸς τὴν πίστιν τῶν πατέρων αὐτῶν ἀφοσιώσεως, τριάκοντα δὲ πρὸς βοήθειαν τῶν διὰ τὸν αὐτὸν λόγον παθόντων ἐν Νεγοβάνῃ. Ἡ μήτηρ Ἐκκλησία στοργὴν ὅσian ὑπὲρ τῶν ἀφωσιωμένων αὐτῇ τέκνων τεκμηριοῦσα κατάρχεται τοιοῦτοτρόπως τῆς ὑπὲρ αὐτῶν κοινῆς εἰσφορᾶς, διότι οἱ εὐσεβεῖς καὶ ὀρθόδοξοι αὐτῆς υἱοὶ πολλῶν βοηθῶν ἔχουσιν ἀνάγκην εἰς τὸν ἐπιφανῆ ὑπὲρ τοῦ πατρίου δόγματος ἀγῶνα.

Δεήσεις ὑπὲρ τοῦ μεγαλειότητος αὐτοκράτορος τῆς Αὐστροουγγαρίας, ἐντολῇ τῆς Α. Θ. Π. τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου, ἀνεπέμφθησαν τῷ Ὑψίστῳ τῇ παρελθούσῃ ἐβδομάδι ὑπὸ τοῦ προϊσταμένου τῆς ἑλλην. ὀρθοδόξου κοινότητος ἐν Βιέννῃ πανοσιολγ. ἀρχιμ. κ. Σεραφεῖμ Ζερλέντη, ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ τοῦ ἀγίου Γεωρ-

4. Orient Christianus· τόμου Β' στ. 1129—1130.

5. βλέπε προχείρως παρὰ Migne, γΗ' στ. 205.

6. Κεδρηνός, Βόννης σελ. 565.

3. Ἀτταλειάτης· Βόννης σελ. 201—204.

γίου, ὡς καὶ ἐν Σεραγέβῳ, τῇ τετάρτῃ τῆς παρελθούσης ἐβδομάδος, προΐσταμένου τῆς τελειότητος τοῦ πανοσλγ. ἀγιοταφίτου ἀρχιμανδρίτου κ. Βενιαμὶν Νικολαΐδου μετὰ εἴκοσιν ἱερέων καὶ τινων διακόνων. Οἱ τὰ πρῶτα φέροντες, ἐν οἷς καὶ ὁ διοικητὴς κ. Ἀ. Βίντσορ παρῆσαν συνεισφέροντες τὰς εὐχὰς αὐτῶν ὑπὲρ ἀποκαταστάσεως τῆς πολυτίμου τῇ κοινῇ εἰρήνῃ ὑγιείας τῆς Α. ΚΒ. Μ. τοῦ αὐτοκράτορος Φραγκίσκου Ἰωσήφ.

Ἐκδηλώσεις σεβασμοῦ καὶ στοργῆς πρὸς τὴν Α. Θ. Π. τὸν οἰκουμενικὸν πατριάρχην ἐπιδείκνυνται οἱ τε τοῦ κλίματος τοῦ πατριαρχικοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου πανιερ. ἀρχιερεῖς καὶ κοινότητες καὶ ἰδιῶται, ἐκφράζοντες ἐγγράφως ἢ ἀπὸ στόματος τὰς συγχαρητικὰς αὐτῶν προσηύξεις ἐπὶ τῇ ἀναρρώσει τῆς Α. Θ. Π. ἢ συλλυπητικὰς ἐπὶ τῷ παθήματι. Ἐν τοῖς ἐγγράφως ἐκδηλώσει ταύτας σημειοῦμεν τοὺς σεβασμιωτάτους μητροπολίτας Ἐφέσου, Προύσης, Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης, Διδυμοτείχου, Ἀγκύρας, Φιλαδελφείας, Μεθύμνης, Μελενίκου, Σηλυβρίας, Προικοννήσου, καὶ Παραμυθίας καὶ Φιλιατῶν, τὸν σεβασμ. ἀρχιεπίσκοπον Νεαπόλεως κ. Ἀρσένιον ὡς καὶ τὴν ἐντιμ. δημογεροντίαν Σμύρνης. Ἐν δὲ τοῖς ἐπισκεψαμένοις τὴν Α. Θ. Π. σημειοῦμεν τὸν ἐξοχ. πρεσβευτὴν τῆς Ἑλλάδος κ. Γ. Γρυπάρην, τὸν ἐξοχ. ὑποστράτηγον ἱατρὸν Φενερλήν πασάν, τὸν ἐξ. Ἀλεξ. Καμπούρογλου πασάν, τὸν ἐξοχ. Ἀριστείδην βένν Κυριακοῦ, τοὺς ἐριτίμους τραπεζίτας κκ. Εὐγενίδης καὶ Ζαρίφην, ἀντιπροσώπους τῶν πρεσβειῶν Ρωσικῆς, Αὐστριακῆς καὶ Σερβικῆς καὶ πολλοὺς τῶν τὰ πρῶτα παρ' ἡμῖν φερόντων. Ἐκ τῶν σεβ. ἀρχιερέων οἱ μητροπολίται Σηλυβρίας καὶ Ἀγκύρας ἐψαλλονκαὶ δεήσεις ὑπὲρ τῆς πλήρους ἀποκαταστάσεως τῆς ὑγιείας τοῦ παναγιωτάτου οἰκουμενικοῦ πατριάρχου.

Πατριαρχικαὶ προσορήσεις.—Τῇ τετάρτῃ ἡ Α. Θ. Π. συνεχάρη διὰ τοῦ ἐξοχ. ἄρχοντος καπικεχαγιά Ἀντ. Οἰκιάδου ἐφέντη τὸν ἄρτι διορισθέντα πρόεδρον τοῦ Συμβουλίου τοῦ Κράτους καὶ τέως ὑπουργὸν τῶν τελωνείων ἐξοχ. Χασάν Φεχμὴ πασάν.

Κανονικὴ ἀδεία.—Ἀνξίας τῆς κανονικῆς αὐτοῦ ἀδείας, ἀπῆλθεν ἐκ τῆς πόλεως ἡμῶν πρὸ δέκα ἡμερῶν ὁ πανιερ. μητροπολίτης Καλλιουπόλεως καὶ Μαδύτου κ. Ἰερώνυμος, ἀφικόμενος αἰσίως εἰς τὴν ἐπαρχίαν αὐτοῦ.

Ἐπισκοπὴ Μετρῶν.—Ἐξάρχος πρὸς ἐξακρίβωσιν τῶν κατὰ τοῦ θεοφιλ. ἐπισκόπου Μετρῶν κ. Ἰωακείμ παραπόνων ἐπαρχιωτῶν τινῶν διωρίσθη συνοδικῶς ὁ πανιερ. μητροπολίτης Βάρνης κ. Νεόφυτος, ἀναχωρῶν εἰς Μέτρας μεθαύριον.

Ἐθν. Φιλανθρ. Καταστήματα.—Μέλος ἀντιπροσωπευτικὸν τοῦ Δ. Ἐθν. Μ. Συμβουλίου ἐν τῇ ἐφορίᾳ τῶν Ἐθνικῶν Φιλανθρωπικῶν Καταστημάτων ὠνομάσθη ὁ ἐκ τῶν ἐφόρων αὐτῶν ἐξ. Ἰω. βένν Ἰωαννίδης, ὁ δ' ἐκ τῶν ἐφόρων τῶν Καταστημάτων τούτων καὶ μέλος τοῦ Δ. Ἐθν. Μ. Συμβουλίου κ. Π. Τσαούσεγλους ὁ καὶ μέλος τῆς ἐφορίας καὶ τοῦ ἔθν. Ὁρφανοτροφείου τῶν ἀρρένων ἔσται ὁ ἐν τῇ ἐφορίᾳ τούτου ἐκπροσωπῶν τὴν ἐφορίαν τῶν Φιλανθρ. Καταστημάτων.

Πατριαρχικὰ γραφεῖα.—Ἐνεκρίθη χθὲς ὑπὸ τοῦ Δ. Ἐθν. Μ. Συμβουλίου ἡ συγχώνευσις τῶν πατριαρχικῶν γραφείων ἐλεγκτικοῦ καὶ μοναστηριακοῦ, συνεργαζομένων τῶν κκ. Ἰωάννου Ἀσπριώτου καὶ Κ. Σαραφιανοῦ, ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ λογιστοῦ κ. Κωνστ. Ἰωαννίδου.

Ἐθνικὸν ταμεῖον.—Ταμίας τοῦ ἔθνικοῦ ταμείου, ἀντὶ τοῦ ἀποδιώσαντος Νικολάου Νικολαΐδου, διωρίσθη ὑπὸ τοῦ Μ. Ἐθν. Μ. Συμβουλίου, κατὰ τὴν χθεσινὴν διοικητικὴν αὐτοῦ συνεδρίαν ὁ ἐλλόγιμος κ. Ἐμμ. Ταβανιώτης, γνωστὸς ἐν τῷ παρ' ἡμῖν δημοσιογραφικῷ ὀμίλῳ.

Ζάππειον ἔθν. παρθεναγωγεῖον.—Κατὰ τὴν χθεσινὴν κοινὴν ἱερᾶς Συνόδου καὶ Δ. Ἐθν. Μ. Συμβουλίου συνεδρίαν ὠνομάσθησαν μέλη τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου τοῦ ἔθνικοῦ Ζαπείου παρθεναγωγείου, ἀντὶ τῶν ἀποσυρομένων μετὰ τὴν λῆξιν τῆς ὑπηρεσίας αὐτῶν κκ. Ἀντ. Σούρλα, Γ. Νούλη. καὶ Θεοδ. Κουρτζῆ, ὁ ἐξοχ. Ἀλ. Μαυρογέννης βένν καὶ οἱ κκ. Μάρκος Πορτοκάλογλους καὶ Θεοδ. Τζούννης, ἐφορος δὲ ἐκπροσωπῶν τὸ Δ. Ἐθν. Μ. Συμβούλιον ὁ ἐξ. Ἀλ. Παντζεῖρης βένν.

Ἅγιον Ὅρος.—Ἐπιστολαὶ ἐξ Ἁγίου Ὁρους ἀγγέλλουσιν ὅτι ἡ κοινῇ εὐσεβεῖ ἐράνῳ γινομένη ἐπισκευὴ τοῦ ἱεροῦ ναοῦ τοῦ Πρωτάτου ἐν Καρεαῖς συνετελέσθη, γίνεται δὲ νῦν ὁ χρωματισμός. — Μετ' εὐχαριστήσεως πληροφοροῦσιν ἡμᾶς ὅτι αἰσίως ἔληξε τὸ ζήτημα τῆς βατοπεδινῆς σκότης τοῦ ἁγίου Δημητρίου, κατεδείχθη δὲ καὶ πάλιν ἡ φιλαδελφία τῆς κυριάρχου μονῆς τοῦ Βατοπεδίου, διορισθέντος ἐν ὁμοφωνίᾳ

μονῆς τε καὶ σκότης τοῦ τε δικαίου αὐτῆς καὶ πέντε συμπρακτόρων.—Ἐν τῇ ἱερᾷ μονῇ Δοχειαρίου διαταραχθεῖσης ἐσχάτως, κρίμασιν οἷς οἶδε Κύριος, τῆς μεταξὺ τῶν ἀδελφῶν γαλήνης, ἀπεφασίσθη ὑπὸ τῆς ἱερᾶς Συνάξεως ἵνα κατέλθωσι τὰ μέλη αὐτῆς εἰς τὴν μονὴν πρὸς ἀποκατάστασιν τῆς εἰρήνης.—Τῇ τετάρτῃ τῆς παρούσης ἑβδομάδος ἀνεχώρησεν εἰς Ἅγιον Ὅρος ὁ διὰ λόγους ὑγείας ἐλθὼν εἰς τὴν ἡμετέραν πόλιν πανοσιολ. πρωτεπιστάτης γέρον Σπυρίδων Ἰβηρίτης.

Χοροδαδία.—Τῶν ἐνταῦθα εὐτεβῶν κεφαλλήνων πανηγυρίζοντων, κατ' ἔθος, σήμερον τὴν ἱερὰν μνήμην τοῦ ὁσίου Γερσίου τοῦ νέου ἀσκητοῦ, τοῦ ἐν Κεφαλληνίᾳ, ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ τοῦ ἁγίου Νικολάου ἐν Γαλατῶν, ἡ Α. Θ. Π. ἐχορυστήτησεν ἐν αὐτῷ κατὰ τὸν ἐσπερινὸν τῆς ἑορτῆς, χθές, ἐν μέσῳ πυκνοτάτου ἐκκλησιάσματος.

Ὀνοματικὰ ἑορταί.—Τῇ παρελθούσῃ κυριακῇ, 14 μεσοῦντος, ἡ Α. Θ. Π. συνεχάρη τηλεγραφικῶς τοῖς τὴν ὀνομαστικὴν αὐτῶν ἑορτὴν ἄγουσι σεβ. μητροπολίταις Καισαρείας καὶ Κοριτσᾶς—τῇ πέμπτῃ δ' ἐπεσκέψατο τὸν ἐπίσης ἑορτάζοντα σεβ. μητροπολίτην Δρυϊνουπόλεως κ. Λουκᾶν, ὃν ἐπεσκέψαντο καὶ συνεχάρησαν οἱ τε σεβασμ. συνοδικοί, οἱ τὰ πρῶτα παρ' ἡμῖν φέροντες καὶ οἱ ἐνταῦθα ἐπαρχιώται αὐτοῦ.

Ἀρχιεπισκοπῆς ἐνορίαι.—Ἀρχιερατικὸς προϊστάμενος τῆς ἐνορίας τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ Γαλατᾶ διωρίσθη ὁ ἐν Μ. Ρεύματι θεοφίλ. ἐπίσκοπος Ἀργυροπόλεως κ. Γερμανὸς (Πολίτης), τῆς δὲ ἐνορίας τοῦ Μ. Ρεύματος ὁ τέως ἐν Κεσάνῃ βοηθὸς ἐπίσκοπος θεοφίλ. Χαριουπόλεως κ. Φιλόθεος.

Λυχνοκαΐα πατριαρχικοῦ ναοῦ.—Πρὸ καιροῦ τινος εἴχομεν ἀναγράψει συνοδικὴν ἀπόφασιν συνιστῶσαν ταῖς ἐν τῷ κλίματι τοῦ πατριαρχικοῦ Οἴκου-μενικοῦ Θρόνου στυροπηγιακαῖς ἱεραῖς μοναῖς ἐν' ἀποστέλλωσιν ἀνά τέσσαρας ὁκάδας κηροῦ κατ' ἔτος εἰς τὸν πατριαρχ. ναὸν ἐκάστη, συντελοῦσα εἰς πληρεστέραν φωταγωγίαν αὐτοῦ κατὰ πάλαιον μέγιστα καθεστῶς, καθ' ὃ οὐ μόνον ἐπεβλάπτετο πάσαις ταῖς ἱεραῖς μοναῖς ἡ χορηγία κατ' ἔτος ἐλαίου καὶ κηροῦ, ἀλλὰ καὶ ἡγεμονίαι καὶ κοινότητες ὠρίζον ἐτησίαν προσφορὰν ἐλαίου καὶ κηρίων πρὸς τὸν πατριαρχικὸν ναόν. Ἀρχαιοὶ κώδικες αὐτοῦ καὶ γράμματα σιγίλλωδη μαρτυροῦσι τοῦτο, ὅπερ ὑπ' ὅψιν ἔδει νὰ ἔχωσι πάντες

οἱ ἡγούμενοι καὶ τὰ συμβούλια τῶν μοναστηρίων, τῶν τε στυροπηγιακῇ προνομίᾳ τετιμημένων καθὼς καὶ τῶν ἐνοριακῶν λεγομένων.

Εἰς τὴν συνοδικὴν ταύτην ἀπόφασιν ἡ Ἐκκλησία ἐπίστευεν ὅτι ἤθελον συμμορφωθῇ πᾶσαι αἱ ἱεραὶ μοναί, ἀφοῦ καὶ δις καὶ τρίς ὑπεμνήσθησαν τὴν ὀφειλὴν. Δυστυχῶς, ἐκ τοῦ καταλόγου τῶν ἱερῶν μονῶν μόνον δεκαπέντε συμμορφώθησαν τῇ συνοδικῇ ἀποφάσει τυχὴν ἀπέστειλαν διὰ τῆς Μ. Ἀρχιεπισκοπῆς αἱ μὲν κηρὸν, ἡ δὲ γερὰ τῶν Ἰβήρων μονὴ καὶ ἔλαιον, αἱ πλείονες δὲ ποσότητά τινα χρηματικὴν, βοηθοῦσαι τοιοῦτοτρόπως ἐν τοῖς ἀναλώμασιν αὐτοῦ τὸ ταμεῖον τοῦ πατριαρχικοῦ ναοῦ μᾶλλον ἀποτελεσματικῶς. Καὶ κατὰ μὲν τὸ ἔτος 1906 τὸν ὁρισθέντα κηρὸν ἀπέστειλαν αἱ ἱεραὶ στυροπηγιακαὶ μοναὶ Φανερωμένης, Βαζελῶν, Ἀγίου Μηνᾶ, Μουνδῶν καὶ Νέα Μονὴ (Χίου), Ἰωάννου Θεολόγου (Πάτμου), Βλατέων καὶ Ἰβήρων, δέκα ὁκάδας (ὄχι τέσσαρας) καὶ εἰκοσιπέντε ὁκάδας ἐλαίου, πλείονος δὲ τῶν ὁρισθεισῶν ἡ τοῦ Τιμίου Προδρόμου Βερροίας γρόσια 108, ἡ τῆς Σκαλωτῆς (Αἰνίου) γρ. 100, ἡ τοῦ Σωσίνου 95, ἡ τοῦ Λειμῶνος 86 καὶ ἡ τοῦ Ρουκουνώτου (Ρόδου) 75—Κατὰ δὲ τὸ πρὸν ἔτος 1907 τὸν κηρὸν μὲν αἱ μοναὶ Βαζελῶν καὶ Μουνδῶν, ἀνά 108 δὲ γρόσια ἡ τοῦ Τ. Προδρόμου (Βερροίας) καὶ ἡ τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου Σφίντζας (Κίτρους), 86 ἡ μονὴ τοῦ Λειμῶνος, καὶ ἀνά 80 ἡ τῶν Γαζιερ-Πάτμου, πρὸς δὲ τούτοις ὁ πανιερ. μητροπολίτης Κολωνίας ἐπτά σχεδὸν ὁκάδας κηροῦ.

Χῶν Καισαρείας καὶ ἡ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου Θεολόγου

Ἀναγγέλλομεν τὰς χορηγίας καὶ τὰς προσφορὰς πρὸς μίμησιν, ἀλλὰ καὶ φρονούμεν ὅτι μεταξὺ τῶν ὀγδοήκοντα στυροπηγιακῶν μονῶν οὐδεμία ὑπάρχει φροθυμὴν ἡμῶν ἢ νυχθίον οἰκονομικὸν ἕνεκα χορηγίας μικρᾶς ποσότητος κηροῦ πρὸς τὸν πατριαρχικὸν ναόν, οὗ τὴν λαμπρυτέραν φωταγωγίαν καὶ τὸν διάκοσμον ἄλλοτε κατήκον ἑαυτῶν ἐθεώρουν ἡγεμόνες καὶ πρεσβευταὶ καὶ ἀντιπρόσωποι κρατῶν καὶ πολλοὶ ἰδιῶται, ὧν τὴν ἀρετὴν ταύτην ἠδυνάμεθα νὰ μιμηθῶμεν οὐχὶ δυσκόλως οἱ ἀπόγονοι.

Ἐκκλησία Ἀλεξανδρείας

Ὁ πατριαρχικὸς ἐν Καῖρῳ ἐπίτροπος πανιερ. μητροπολίτης Χαλεπίου κ. Νεκτάριος ἀπῆλθε τὴν παρελθούσαν πέμπτην εἰς Ἀλεξάνδρειαν, μετὰ βραχείαν ἐν τῇ ἡμετέρᾳ πόλει διαμονήν.

Ἐκκλησία Ἱεροσολύμων

Ἀφίκετο τὴν παρελθοῦσαν πέμπτην ἐξ Ἱεροσολύμων εἰς τὴν πόλιν ἡμῶν ὁ ἐνταῦθα ἐπίτροπος τοῦ παναγίου Τάφου πάνιερ. ἀρχιεπίσκοπος Σεβαστείας κ. Γλυκερίος.

Ἀγγλικανικὴ Ἐκκλησία

Ὁ ἀγγλικὸς τύπος ἐξάγει, ὡς σπουδαιότατον γεγονός, τὴν Σύνοδον τῆς ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας, τὴν συγκροτηθεῖσαν πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν εἰς Γιάρμουθ. Τὰς ἐργασίας τῆς Συνόδου, εἰς ἣν παρεκλήθητο, πλὴν τῶν ἐπισκόπων, καὶ πολλοὶ ἕτεροι κληρικοὶ καὶ λαϊκοί, ἐνεκρίνισεν ὁ ἀρχιεπίσκοπος Καντουάριαν (Cantorbury,) ἡ δὲ προεδρεῖα ταύτης ἀνετέθη τῷ ἐπισκόπῳ τῆς Νόρβις.

Καθ' ἑξάγεται ἐκ τῆς ἀναγνώσεως τῆς ἡμερησίας διατάξεως καὶ ἐκ τῶν συζητήσεων τῆς Συνόδου, ἦν πολλοὶ ἀπεκάλεσαν «Κοινοβούλιον τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας», αὕτη ἐπιζητεῖ τὰ μέσα πρὸς ἀρμονικὸν συνδυασμὸν τῆς διδασκαλίας αὐτῆς μετὰ τῶν πορισμάτων τῶν νεωτέρων ἐπιστημονικῶν ἰδεῶν. Ἡ τάσις δὲ αὕτη ἐδημιούργησεν ἐν τοῖς κόλποις τῆς ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας περιέργειαν ρεῦμα πρὸς χωρισμὸν ἀπὸ τῆς Πολιτείας. Τὸ θέμχ τοῦτο ἐπραγμοτεύθη, ἐν τῷ ἐνάρκτηρῳ προεδρικῷ αὐτῷ λόγῳ ὁ ἐπίσκοπος τῆς Νόρβις, ἀναπτύξας ὅτι ὁ χωρισμὸς οὗτος πιθανὸν μὲν νὰ ᾔτο ἐπιζήμιος διὰ τὸ ἔθνος ἀλλ' ἀναντιρρήτως θὰ ἀπετέλει μέγα εὐεργέτημα διὰ τὸν κλῆρον, ὅστις θὰ ἐξησφάλιζε τοιοῦτοτρόπως τὴν πλήρη ἀνεξαρτησίαν αὐτοῦ ἀπὸ τῆς Πολιτείας.

Τὸ ρεῦμα τοῦτο, ὅπερ οἱ ὑποστηρικταὶ αὐτοῦ ἀπεκάλεσαν ἀπελευθερωτικὸν (liberationiste), ὁσημέραι, ἐξογκούμενον φαίνεται ὅτι θὰ προκλέσῃ, οὐκ εἰς μακρὰν, τὸν, ἀξιώσει τῆς Ἐκκλησίας, φιλικὸν χωρισμὸν ταύτης ἀπὸ τῆς Πολιτείας.

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ ΠΕΡΙ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΩΝ
ΣΧΟΛΕΙΑΚΩΝ

Ἐπὶ ταῖς εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ὑποβληθείσαις αἰτήσεις εἰς μέρος τινῶν τῶν πάνιερ. μητροπολιτῶν, ἐκρίθη ἀπαραιτήτως ἡ ἐκδοσις τῆς πρὸ ἐπταετίας ἐπὶ τοῦ παναγιωτάτου πατριάρχου κ. Κωνσταντίνου τοῦ ἀπὸ

Ἐφέσου ἀπολυθείσης περὶ τοῦ αὐτοῦ θέματος πατριαρχικῆς καὶ συνοδικῆς ἐγκυκλίου. Ἐν τῷ διαγράμματι, ὅπερ ἡ ἐγκύκλιος (19 στίχῳ) ἀναφέρει, σημειοῦνται ἐν χωρισταῖς στήλαις ἑνδεκά, ὁ νομὸς — ἡ διοίκησις — ἡ ὑποδιοικήσις — ὁ δῆμος — ἡ πόλις, κωμόπολις ἢ χωρίον (ἐν ᾧ τὸ σχολεῖον — τὸ ἰδιαίτερον ὄνομα τῆς σχολῆς (ἂν ὑπάρχῃ) — τὸ εἶδος: ἀρρεναγωγεῖον ἢ παρθενγωγεῖον — ὁ βαθμὸς, ἥτοι δημοτικόν, ἢ ἄστικόν, ἢ γυμνάσιον — ὁ τῶν μαθητῶν (ἢ μαθητριῶν) ἀριθμὸς — ὁ τῶν διδασκάλων (ἢ διδασκαλισσῶν) ἀριθμὸς — καὶ ἂν οἱ μαθηταὶ ὧσιν ἐσωτερικοὶ ἢ ἐξωτερικοί.

Δημοσιεύοντες τὴν ἐγκύκλιον ταύτην, διατυποῦμεν τὴν εὐχὴν ἵνα πάντες οἱ ἐν ταῖς ἱεραῖς μητροπόλεσιν ὑπάλληλοι κληρικοὶ καὶ λαϊκοὶ συλλέγοντες διατηρῶσι πάσας τὰς πατριαρχικὰς ἐγκυκλίους τὰς περὶ γενικωτέρων τουλάχιστον ὑποθέσεων, ἐν ἀνάγκῃ δὲ κατὰφύγῳ εἰς αὐτὰς ἀρμόμενοι τὰς ἀπαιτούμενὰς ὁδηγίας ἐπὶ ὁμοίων ὑποθέσεων.

Ἡ παλαιὰ καὶ νῦν ἰσχύουσα ἐγκύκλιος ἔχει οὕτω:

281
ἀριθμ. 143

Ἐρωτάτε μητροπολῖτα κτλ. Καταρτιζομένης ἐν τῷ αὐτοκρατορικῷ Ὑπουργείῳ τῆς παιδείας γενικῆς στατιστικῆς τῶν ἐν τῇ Ὀθωμανικῇ Αὐτοκρατορίᾳ σχολῶν, ζητηθεῖσιν ὑπὸ τῆς σεβ. αὐτοκρατορικῆς Κυβερνήσεως τῶν σχετικῶν πληροφοριῶν, προσήκον ἐκρίθη συνοδικῶς ἵνα τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ αἱ ἱεραὶ μητροπόλεις, ἐπισκοπαὶ καὶ ἐξαρχίαι ἐν ταῖς ἐπαρχίαις συμπράξωσι πρὸς πλήρη καὶ ἀκριβῆ καταρτισμὸν στατιστικῶν πινάκων τῶν καθ' ἡμᾶς ὀρθοδόξων σχολῶν, περιεχόντων δήλωσιν τοῦ τόπου, τοῦ εἶδους καὶ τοῦ βαθμοῦ ἐκάστης σχολῆς μετὰ τοῦ ἰδιαίτερου ὀνόματος ἐὰν ἔχῃ τοιοῦτο, ἐπὶ δὲ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν διδασκάλων ἢ διδασκαλισσῶν, καὶ τῶν μαθητῶν ἢ μαθητριῶν μετὰ σημειώσεως τῶν ἐσωτερικῶν καὶ ἐξωτερικῶν μαθητῶν. Ἐπειδὴ δὲ τοῦτοχρόνως ἀπεφασίσθη συνοδικῶς ὅπως αἱ τοιαῦται στατιστικαὶ πληροφορίαι παρέχονται ἀπ' ἐθθείας ὑπὸ τῶν ἐπαρχιακῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀρχῶν πρὸς τὴν ἐπιτόπιον διοίκησιν, ἐὰν ἤθελον ζητηθῇ, διὰ ταῦτα ἀποστέλλομεν αὐτῇ μετὰ τῆς παρούσης ἀντίτυπᾶ τινος διαγράμματος πρὸς σύνταξιν τοιοῦτου στατιστικοῦ πίνακος τῶν ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν αὐτῆς ὀρθοδόξων σχολῶν. Ἐντελλόμεθα δ' αὐτῇ ἵνα συντάξῃ τούτους ἐλληνιστὶ καὶ τουρκιστὶ εἰς διπλᾶ ἀντίτυπα, καὶ τὸ ἐν μὲν ἐπιδοῦ τῇ διοικήσει, ὅταν ζητηθῇ, τὸ δὲ ἀποστείλῃ εἰς τὰ Πατριαρχεῖα φέρον τὴν ὑπογραφήν τῆς αὐτῆς Ἱερότητος. Ἐπὶ τούτοις αἰτούμεθα αὐτῇ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος.

α. πα. ἰανουαρίου 15'.

(ἔπονται αἱ ὑπογραφαὶ τῶν συνοδικῶν)

ΛΟΓΙΑ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΚΑΘ' ΗΜΑΣ

Τὰς δὲ λέγει ἐν τῷ «Τυχυδρόμῳ» τῶν Ἀθηνῶν, ἀπαντῶν εἰς ἐρωτήσεις τινάς, ἐλλογιμώτατος καθηγητῆς τοῦ ἐθνικοῦ πανεπιστημίου καὶ δὴ τὴν γενικὴν ἱστορίαν τῶν ἀνθρωπίνων πράξεων διδάσκων. Ἐὰν οἱ λογιώτεροι τῶν ἡμετέρων διδασκάλων οὕτω φρονοῦσι περὶ γενικῶν ζητημάτων, οἱ μὴ γινώσκοντες αὐτὰ τί θέλουσιν εἰπεῖν ἄρα γε; Guid facient domini audient si talia . . .

Ἀνεγνώσατε, κ. καθηγητὰ—ἠρωτήσαμεν τὸν κ. Καρολίδην—τὴν δριμυτάτην κατηγορίαν, τὴν ὁποίαν ἐκσφενδονίζει κατὰ τοῦ πατριάρχου ὁ μητροπολίτης Δράμας διὰ τῶν κατασχεθεῖσιν ἐπιστολῶν του, χαρακτηρίζων αὐτὸν ὡς τελείως ἀποτυφλωμένον ἀπέναντι τῆς σημερινῆς τοῦ μακεδονικοῦ ζητήματος.

Οὐδεμίαν ὑπερβολὴν λέγει ὁ ἅγιος Δράμας δυστυχῶς—μᾶς ἀπήντησεν ὁ κ. Καρολίδης—Ἡ Α. Π. ὁ πατριάρχης ἀγνοεῖ τελείως τὸ μακεδονικὸν ζήτημα καὶ ὑπὸ ἐθνικὴν καὶ ἐκκλησιαστικὴν ἔποψιν. Καὶ ἐχρειάζετο ἄλλη ἀπόδειξις περὶ τούτου ἀπὸ τοῦ περίφημον ὑπόμνημα τοῦ 1903; Διὰ τοῦ ὑπομνήματος ἐκείνου, εἰς τὸ ὁποῖον ἔθεσε τὰς υπογραφὰς τῶν ἐν Μακεδονίᾳ μητροπολιτῶν ἐν πλήρει ἀγνοίᾳ των καὶ τὸ ὁποῖον ἀπηυθύνετο πρὸς τὰς δυνάμεις, ὅχι βεβαίως ἐκ κακῆς προαιρέσεως, ὁμιλεῖ περὶ βουλγάρων καὶ βλάχων ὁρθοδόξων ἐν Μακεδονίᾳ. Ἀπὸ τότε ἔπρεπε νὰ κριθῇ ἡ θέσις τοῦ Ἰωακείμ ἀπέναντι τοῦ μακεδονικοῦ ζητήματος καὶ δὲν γνωρίζω ἂν ἡ δύναμις νὰ θεωρηθῇ τὸ ἀνωτέρω κολοσσιακὸν σφάλμα ὡς ὀλιγώτερον ὁλέθριον διὰ τὰ ἐθνικὰ ἐπὶ τῆς Μακεδονίας δίκαια ἀπὸ ὅλα τὰ ἐν αὐτῇ ὑπὸ τῶν δεδηλωμένων ἐχθρῶν μας διαπραττόμενα.

—Διατί, κ. καθηγητὰ;

—Διὰ τὸν ἀπλούστατον λόγον ὅτι βούλγαροι ὁρθόδοξοι δὲν ὑπάρχουν, οὔτε εἶνε δυνατόν νὰ ὑπάρξουν ἐν Μακεδονίᾳ. Οἱ πατριαρχικοὶ τῆς Μακεδονίας—ὅπως τοὺς ἀποκαλοῦν οἱ εὐρωπαῖοι—εἴτε ἐκ τῶν λεγομένων βουλγαροφώνων, εἴτε ἐξ οἰωνδήποτε, ἔχουν συγχρόνως καὶ συνείδησιν ἐλληνικωτάτην. Οἱ βούλγαροι τοὺς ἀποκαλοῦν ἐλληνομανεῖς, γραικομανεῖς. Βούλγαρος, καὶ φανατικὸς μάλιστα, ἐν Μακεδονίᾳ εἶνε μόνον ὁ σχισματικὸς. Οὕτω κατετήθη ὁ μακεδονικὸς πληθυσμὸς καὶ ἡ Μακεδονία ἀπὸ ἡμᾶς τοῦ ἰδίου, καὶ δὲν ἐχρειάζετο περισσώτερον εἰς τοὺς βουλγάρους καὶ τοὺς φίλους των.

—Κατὰ τί ἔβλαψε τὸ μακεδονικὸν ζήτημα ὡς πρὸς ἡμᾶς τὸ λάθος ἐκεῖνο τοῦ πατριάρχου;

—Ἡ ἀνάπτυξις θὰ ἦτο μακροτάτη. Διὰ τοῦτο περιορίζομαι μόνον εἰς τὴν προσφατωτέραν συνέπειαν τοῦ ὑπομνήματος ἐκείνου. Οἱ ρωμοῦνοι ἐβασίσθησαν κυρίως εἰς αὐτὸ, ὅταν ὑπεκίνησαν ἐσχάτως διὰ τοῦ Λαχωβάρη τὸ κουτσοβλαχικὸν λεγόμενον ζήτημα, διότι καὶ περὶ ὑπάρξεως βλάχων ὁρθοδόξων ὡς ἰδιαιτέρας φυλῆς ἐν Μακεδονίᾳ οὐκ εἶπε εἰς τὸ διαβόητον αὐτὸ ὑπόμνημα ἡ Α. Θ. Π. ὁ πατριάρχης. Τὰς δὲ τραγικὰς διὰ τὸν ἐλληνισμόν συνεπείας τῶν ρουμανικῶν ἐπιχειρήσεων ἐν Μακεδονίᾳ, τὰς γνωρίζομεν βεβαίως καλῶς ὅλοι.

—Δὲν ἀνεγνωρίσθη ἐγκαίρως τὸ σαθρὸν αὐτὸ πολιτικὸν καὶ ἐκκλησιαστικὸν σφάλμα καὶ δὲν κατεβλήθη ἐνέργεια πρὸς ἀποσόβησιν τῶν ὁλεθρίων αὐτοῦ διὰ τὸ ἔθνος συνεπειῶν;

—Ἐγὼ ἀμέσως τότε ἐδημοσίευσα ἀναλυτικωτάτην ἐπίκρισιν τοῦ ὑπομνήματος. Ὅλοι οἱ ὁρθοφρονούντες ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀνώτεροι ἐκκλησιαστικοὶ καὶ ἐθνικοὶ κύκλοι εὐρέθησαν συμφωνότατοι μετ' ἐμοῦ καὶ ὅ,τι ἦτο δυνατόν νὰ γίνῃ πρὸς συγκολλησὺν τοῦ ἀπαισίου σφάλματος ἐγίνε βεβαίως. Τὸ ὄργανον τῶν Πατριαρχείων, ἡ «Ἐκκλησιαστικὴ Ἀλήθεια», πατάσσει ἔκτοτε λαμπρῶς τὸ ὁλέθριον τοῦτο δόγμα, τὸ ὁποῖον ἐν τούτοις οὐδενὸς ἄλλου εἶνε παρὰ τοῦ Ἰωακείμ τοῦ Γ' καὶ μόνου.

—Πόθεν ὠρμήθη εἰς τὸ νὰ κάμῃ αὐθαιρέτως τὸ ὑπόμνημα ἐκεῖνο ὁ πατριάρχης, κύριε Καρολίδη;

—Ἐπαναλαμβάνω ὅτι ὁ νῦν πατριάρχης διατελεῖ ἐν πλήρει ἀγνοίᾳ τοῦ μακεδονικοῦ ζητήματος. Ἀλλὰ θέλει νὰ φαίνεται πρωτοστατῶν εἰς πάντα καὶ μεγαλεπήθως μάλιστα. Τοῦτο οὐδεὶς δύναται νὰ τὸ ἀρνήθῃ. Ἀλλὰ ὁ καταρτισμὸς του εἰς τὰ μεγάλα καὶ πολυπλοκώτατα ζητήματα, τὰ ὁποῖα εἶνε ἐμπιστευμένα εἰς αὐτὸν δυνάμει τοῦ ἀξιώματός του, ὕστερ' ἀπελπιστικῶς τῶν φυσικῶν προσόντων τῆς διανοίας του. Ἐχει ἀπόλυτον, ἀδιατάρακτον πεποίθησιν εἰς τὴν αὐτοσχέδιον μεγαλοφυΐαν του. Ἀλλὰ ἡ ἀντίληψίς του στηρίζεται μόνον ἐπὶ τῶν φαινομένων, τὰ ὁποῖα ἐκλαμβάνει διαρκῶς ὡς αὐτὴν τὴν οὐσίαν τῶν ζητημάτων. Καὶ ἐν τούτοις τὸ μόνον διαφεύγον αὐτὸν πάντοτε εἶνε αὐτὴ ἡ πραγματικὴ ὑπόστασις καὶ ἡ πραγματικὴ θέσις τῶν ἀκανθώδεστών ἐθνικῶν καὶ ἐκκλησιαστικῶν ζητημάτων μας.

Ὁ Ἰωακείμ στερεῖται πρὸς τούτοις τοῦ «καλογηρικοῦ σθένους». Δὲν ἔχει πνεῦμα καλογηρικῆς αὐταπαρνήσεως, ἀλλὰ φρονεῖ, ὅτι δύναται νὰ ἐπιβάλληται καὶ νὰ ἐπιτυχάνῃ ὅχι διὰ τοῦ χαρακτῆρος, ἀλλὰ μόνον διὰ τῆς διπλωματικῆς του δεξιότητος, εἰς ἣν ἔχει ἀπεριόριστον πεποίθησιν.

—Ὑπὸ ἄλλην ἔποψιν πῶς δύναται νὰ κριθῇ, κ. καθηγητὰ;

—Ὁ Ἰωακείμ εἶνε πρωτοπικότης ἐπιβήλους, κληρικὴ φυσιογνωμία ἀληθῶς ἐξαιρετικὴ. Εἶνε γόης καὶ ἀφομοιωτικώτατος. Εἶνε ἀνώτερος πάσης ὑπονοίας καὶ ἠθικῆς μομφῆς. Τὰ περὶ αὐτοῦ διαβρυληθέντα πολλάκις ἐν σχέσει πρὸς τὰ ἐθνικὰ του φρονήματα, εἶνε μῦθοι: Ὅ,τι πράττει, τὸ πράττει ἀπὸ πεποιθήσεως. Δὲν εἶνε ἠθικῶς κακώπιστος.

—Ἀπέναντι τοῦ Δράμας ἐφέρθη καλῶς;

—Ἡ πολιτεία του ἀπέναντι τοῦ ἁγίου Δράμας εἶνε ὑπὸ πολλὰς ἐξ ἀντικειμένου ἐπόψεις ἐπιλήψιμος. Δὲν δυνάμεθα ὅμως νὰ δεχθῶμεν ὅτι τὸν κατεδίωξεν ἐξαιρετικῶς καὶ περιέπλεξε τὴν θέσιν του ἐνεκα προσωπικοῦ πάθους.

—Συμφέρει ἄλλαξοπατριαρχεῖα σήμερον;

—«Μὴ κίνει κακὸν εὖ κείμενον». Πίπτοντος τοῦ Ἰωακείμ θὰ δημιουργηθῇ μεσοβασιλεῖα πλήρης κινδύνων. Ἡ Τουρκία θὰ ἀποκλείσῃ τῆς διαδοχῆς ὅλους τοὺς διακεκριμένους μητροπολίτας. Καὶ ὁ διάδοχός του, εἰς δὲν ἔχρησται ἐλλείψει τοῦ Ἰωακείμ δὲν θὰ ἔχῃ ὅμως καὶ οὐδεμίαν ἐκ τινῶν ἰδιαιτέρων ἐκείνου ἱκανότητων, αἵτινες οὐχὶ σπανίως πολλὰ περισώζουσι κατὰ τὰς στεργμὰς τῶν τελειωτικῶν κινδύνων. Οὕτω, ἀντὶ νὰ εὐρεθῶμεν ἀπροσδοκῆτως πρὸς ἑνὸς μηδενικοῦ, καλλίτερον ἢς ἀρκεσθῶμεν εἰς τὸ ὑπάρχον, ὁποιοῦνδήποτε καὶ ἂν εἶνε.

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

1948

Π. III - 726909